

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

Rok III

WARSZAWA, dnia 5 czerwca 1937 r.

Nr 11

T R E Ś Ć:

I. OCHRONA I INSPEKCJA PRACY.

	Str.
Poz. 162. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. wydane w porozumieniu z M. Sprawiedl. o prowadzeniu przez inspektorów pracy rejestrów układów zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 314)	377
Poz. 163. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. wydane w porozumieniu z M. Sprawiedl. o przekazaniu niektórym obwodowym inspektorom pracy prowadzenia rejestrów układów zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. z dn. 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 315)	380
Poz. 164. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Przem. i Handlu oraz Spr. Wojsk. o postępowaniu przy nadawaniu układom zbiorowym pracy mocy powszechnie obowiązującej (Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 316)	380
Poz. 165. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. o komisjach uprawnionych do zwolnienia od uczestnictwa w układzie zbiorowym pracy (Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 317)	381
Poz. 166. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. o przejmowaniu układów zbiorowych pracy w przypadkach łączenia się związków zawodowych pracowniczych (Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 318)	384
Poz. 167. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. wydane w porozumieniu z M. Spr. Wewn. o trybie zawiadamiania uczestników układu zbiorowego pracy o rozwiązaniu pracowniczego związku zawodowego (Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 319)	385
Poz. 168. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. wydane w porozumieniu z M. Sprawiedl. o wykazie aktów prawnych podlegających ogłoszeniu w „Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy”. (Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 320)	385
Poz. 169. Rozporządzenie M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. wydane w porozumieniu z M. Sprawiedl. oraz M. Przem. i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 27.X. 1933 r. o komisjach rozjemczych dla załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 321)	386
Poz. 170. Okólnik Nr 30/37 M. O. S. z dn. 3.VI. 1937 r. Nr Pp. 1/0-7 w sprawie przestrzegania umów zbiorowych i orzeczeń rozjemczych.	386
Poz. 171. Instrukcja M. O. S. z dn. 2.VI. 1937 r. Nr Pp. 11/0-7 o czynnościach przygotowawczych inspektorów pracy przy nadawaniu układom zbiorowym pracy mocy powszechnie obowiązującej	392
Poz. 172. Obwieszczenie M. O. S. z dn. 20.IV. 1937 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 27.X. 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z dnia 29 maja 1937 r. Nr 39, poz. 313)	394
Poz. 173. Obwieszczenie M. O. S. z dn. 7.V. 1937 r. w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dn. 16.IV. 1937 r., ustalającej warunki pracy i płacy w zawodzie malarskim, mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw malarskich na obszarze m. Poznania i miejscowości w promieniu 15 kilometrów od m. Poznania (Monitor Polski z dnia 20 maja 1937 r. Nr 113, poz. 174)	396

Poz. 174. Zarządzenie Komisarza Demobilizacyjnego dla obszaru woj. pomorskiego, miasta i powiatu Bydgoszcz, miasta i powiatu Inowrocław oraz pow. szubińskiego i wyrzyskiego z dn. 7.V. 1937 r. o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Specjalnej Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Bydgoszczy z dn. 5.II 1937 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle graficznym na obszarze woj. pomorskiego i pow.: bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i wyrzyskiego (Monitor Polski z dnia 26 maja 1937 r. Nr 118, poz. 180) 398

IV. OPIEKA SPOŁECZNA.

Poz. 175. Okólnik Nr 29/37 M. O. S. z dn. 5.VI. 1937 r. Nr Op. 22/6-7 w sprawie kolonij i półkolonij letnich w 1937 r. 401

V. ZDROWIE PUBLICZNE.

Poz. 176. Instrukcja M. O. S. z dn. 12.V. 1937 r. o komisji egzaminacyjnej dla techników dentystycznych. (Monitor Polski z dnia 22 maja 1937 r. Nr 115, poz. 275) 402

Poz. 177. Pismo okólne M. O. S. z dn. 28.V. 1937 r. Nr Zn. 3c/21-7 w sprawie bezpłatnych leków dla ubogich 404

Poz. 178. Pismo okólne M. O. S. z dn. 31.V. 1937 r. Nr Zn. 3e/7-7 w sprawie cofnięcia zezwolenia na wyrób i obrót specyfiku farmaceutycznego firmy Zakłady Chemiczne „Laokoon” Sp. Akc. p. n. „Ovaria sic. cum ferro in tabl.” 405

VI. SPRAWY OGÓLNO-ADMINISTRACYJNE.

Poz. 179. Pismo okólne M. O. S. z dn. 1.VI. 1937 r. Nr Or. 9/1-7 w sprawie „Przepisów o noszeniu strojów i odznaczeń” 406

Poz. 180. Pismo okólne M. O. S. z dn. 4.VI. 1937 r. Nr Bpu 68/33-7 w sprawie zastępstwa w razie nieobecności komisarza ubezpieczalni społecznych 406

Poz. 181. Pismo okólne M. O. S. z dn. 29.V. 1937 r. Nr Or. 3/1-7 w sprawie Walnego Zjazdu członków koła b. żołnierzy VI baonu I Brygady Leg. Pol. 407

Poz. 182. Pismo okólne M. O. S. z dn. 4.VI. 1937 r. Nr Or. 3/1-7 w sprawie Zjazdu Delegatów Związku Sybiraków 407

KOMUNIKATY.

Poz. 183. W sprawie ankiety o ruchu przeciwalkoholowym wśród lekarzy polskich 407

Poz. 184. W sprawie „Polskiego Instytutu Współpracy z zagranicą” 407

Poz. 185. Zmiany personalne w Zarządzie Centralnym M. O. S., w urzędach i zakładach podległych 408

I. Ochrona i inspekcja pracy.

162.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 maja 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o prowadzeniu przez inspektorów pracy rejestrów układów zbiorowych pracy.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 314).

Na podstawie art. 12 ust. (5) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) zarządzam co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. (1) Podlegają zarejestrowaniu w trybie rozporządzenia niniejszego układy zbiorowe pracy, zawarte na podstawie ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

(2) Artykuły wymienione w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242), paragrafy zaś — przepisy rozporządzenia niniejszego.

§ 2. (1) Do rejestru układów zbiorowych pracy wpisuje się zgłoszenia, dotyczące:

1) zawarcia układu (art. 11 ust. (1) i (2) i art. 12 ust. (1)),

2) przystąpienia do układu nowego uczestnika (art. 12 ust. (2)),

3) przedłużenia okresu mocy wiążącej układu (art. 12 ust. (2)),

4) zmian i uzupełnień treści układu (art. 12 ust. (2)),

5) zmian w osobach uczestników układu (art. 12 ust. (2)),

6) wypowiedzenia układu w przypadkach oznaczonych w art. 16 ust. (2) pkt 2) i ust. (3) oraz w art. 22 ust. (1) pkt 2),

7) rozwiązania układu — częściowego lub całkowitego (art. 12 ust. (2)).

(2) Ponadto podlega zarejestrowaniu z urzędu:

1) nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej (art. 21),

2) ustanie mocy powszechnie obowiązującej w przypadkach oznaczonych w art. 22 ust. (1) pkt 1) i 2),

3) ustanie mocy powszechnie obowiązującej układu wskutek nadania takiej mocy układowi późniejszemu na obszarze i w zakresie obowiązywania układu poprzedniego (art. 22 ust. (2) pkt 3)),

4) zwolnienie od uczestnictwa w układzie w myśl art. 20,

5) inne dane, których ujawnienie z urzędu w rejestrze przewidują przepisy prawa.

§ 3. Przy zgłoszeniu do rejestru okoliczności, wymagającej stwierdzenia w formie piśmiennej (art. 11), powinien być dołączony do wniosku oryginał odpowiedniego dokumentu.

§ 4. Zgłoszenia, podlegające wpisowi do rejestru, mogą być również składane przez interesowanych osobiście do protokołu, który sporządza się w urzędzie inspekcji pracy; protokół podpisują zgłaszający i inspektor pracy.

§ 5. (1) Treść wpisu ustala inspektor pracy w terminie siedmiodniowym od daty zgłoszenia wniosku. Inspektor pracy decyduje o wpisie do rejestru przez oprowadzenie na oryginałach zgłaszanych dokumentów treści podlegającej wpisowi oraz umieszczenie u dołu każdego dokumentu własnoręcznej adnotacji „rejestruję”, podpisu i daty.

(2) W przypadku, przewidzianym w art. 13 ust. (2), gdy następuje zawieszenie z urzędu całego wpisu, inspektor pracy czyni u dołu właściwego dokumentu adnotację: „z powodu sprzeczności z wpis zawieszam”, umieszcza podpis i datę, po czym stosuje postępowanie przewidziane w art. 13 ust. (2), (4) i (6).

(3) W przypadku, przewidzianym w art. 13 ust. (3), gdy następuje zawieszenie z urzędu wpisu tylko niektórych postanowień, inspektor pracy oprowadza na oryginałach zgłaszanych dokumentów treść, bez zastrzeżeń podlegającą wpisowi, po czym u dołu każdego dokumentu czyni adnotację „rejestruję, zawieszając wpis postanowienia z powodu sprzeczności z”, umieszcza podpis i datę, po czym stosuje postępowanie przewidziane w art. 13 ust. (3), (4) i (6).

(4) Decyzja sądu, powzięta w trybie art. 13 ust. (5), podlega wpisaniu do rejestru z urzędu.

(5) Każdy wpis w rejestrze oraz każda decyzja, dotycząca rejestru, powinny być podpisane przez inspektora pracy.

§ 6. Zawieszając w trybie art. 13 ust. (2) zarejestrowanie bądź całego układu, bądź niektórych postanowień, inspektor pracy zawiadamia o tym wszystkich uczestników układu, wzywając ich do poczynienia w układzie odpowiednich zmian; zawiadomienie to powinno być wysłane przed upływem dni czterdziestu od daty zgłoszenia wniosku.

§ 7. (1) Jeżeli okaże się, że w rejestrze figuruje wpis, który jest niedopuszczalny ze względu na bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, porządek publiczny lub dobre obyczaje, inspektor pracy, po wysłuchaniu osób in-

teresowanych, zarządzi wykreślenie tego wpisu z urzędu.

(2) Wykreślenie wpisu z rejestru może nastąpić dopiero po uprawomocnieniu się decyzji zarządzającej wykreślenie.

§ 8. W razie powzięcia wiadomości, że wpis, figurujący w rejestrze, nie odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy, inspektor pracy wzywa uczestników układu do złożenia odpowiednich wyjaśnień lub zgłoszenia wniosku o dokonanie stosownego wpisu w terminie 14-dniowym, czyniąc w razie potrzeby użytek z przepisu art. 12 ust. (3). W razie niezłożenia wyjaśnień lub niezgłoszenia powyższego wniosku inspektor pracy wydaje decyzję z urzędu.

§ 9. Od decyzji inspektora pracy, wymierzającej karę porządkową, przewidzianą w art. 12 ust. (3), służy odwołanie do jego władzy przełożonej. W wyjątkowych przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, inspektor pracy może wymierzoną przez siebie karę porządkową cofnąć.

§ 10. W postępowaniu w sprawach rejestrowych należy — o ile ustawa o układach zbiorowych pracy nie stanowi inaczej — stosować przepisy ogólne o postępowaniu administracyjnym.

II. Organy rejestrowe.

§ 11. (1) Rejestry układów zbiorowych prowadzą okręgowi inspektorzy pracy.

(2) Prowadzenie przez obwodowych inspektorów pracy rejestrów układów zbiorowych pracy dla wyodrębniających się gospodarczo ośrodków regulują osobne rozporządzenia.

§ 12. (1) Właściwy miejscowo do zarejestrowania układu zbiorowego jest inspektor pracy, w którego okręgu lub obwodzie znajduje się zakład pracy lub większość zakładów pracy, objętych danym układem.

(2) Jeżeli układ zbiorowy dotyczy zakładów pracy, położonych na terenie kilku okręgów lub obwodów inspekcji pracy, w których prowadzi się rejestry, układ ten podlega zarejestrowaniu w tym okręgu lub obwodzie, w którym znajduje się większość zakładów pracy lub siedzib uczestników układu. W razie wątpliwości ostatecznie rozstrzyga właściwy okręgowy inspektor pracy, a gdy kilku inspektorów okręgowych jest właściwych — Główny Inspektor Pracy.

(3) W przypadku, przewidzianym w ust. (2), inspektor pracy, który układ zarejestrował, powinien zawiadomić o tym inspektorów pracy, w których okręgach lub obwodach znajdują się zakłady pracy, objęte układem.

(4) Układy zbiorowe pracy zawarte dla obszaru całego Państwa rejestruje inspektor pracy okręgu, obejmującego m. st. Warszawę.

III. Księgi i akta rejestrowe.

§ 13. Księgi rejestrowe powinny mieć trwałą oprawę. Każdy tom będzie oznaczony kolej-

ną rzymską liczbą. Stronice będą kolejno numerowane. Na ostatniej stronie każdego tomu powinno znajdować się poświadczenie o ilości stron, podpisane przez inspektora pracy.

§ 14. Dla każdego układu zbiorowego prowadzi się oddzielnie akta, które obejmują dokumenty, stanowiące podstawę wpisu, inne dokumenty składane inspektorowi pracy w wykonaniu przepisów ustawowych, jak również wszelkie pisma, dotyczące danego układu.

§ 15. Dokumenty złożone do akt rejestru mogą być za zezwoleniem inspektora pracy zwrócone; wówczas należy pozostawić w aktach urzędowo poświadczony odpis lub wyciąg.

§ 16. (1) Księgi rejestru układów zbiorowych nie będą niszczone.

(2) Księgi i akta nie mogą być wynoszone poza miejsce ich przechowania.

§ 17. Każdy, kto uprawdopodobni, że jest w tym zainteresowany, ma prawo przeglądać pod nadzorem urzędowym w godzinach przyjęć rejestr i dokumenty, określone w § 14.

§ 18. Na żądanie osób interesowanych może być wydane urzędowe zaświadczenie, że pewien wpis nie istnieje lub, że podanie albo dokument nie zostały złożone.

IV. Sposób prowadzenia rejestru.

§ 19. (1) Każdy układ zbiorowy powinien być wciągnięty do rejestru pod numerem bieżącym.

(2) Dla każdego układu zbiorowego będą przeznaczone w rejestrze dwie równoległe stronic. Gdy będzie przewidywana większa ilość wpisów, należy pozostawić wolne dalsze stronic.

§ 20. (1) Poszczególne wpisy, wciągnięte pod jednym numerem dotyczącym tego samego układu, będą miały oddzielną kolejną numerację.

(2) Równoczesne wpisy, wynikające z tego samego dokumentu, otrzymują tylko jeden numer kolejny.

(3) Wpis oznaczony bieżącym numerem kolejnym powinien być oddzielony od następnego linią poprzeczną przez obie stronic.

§ 21. (1) Wpis powinien zawierać datę decyzji, podpis inspektora pracy oraz numer sprawy.

(2) W aktach danego układu zbiorowego uczyniona będzie wzmianka o wpisie z podaniem daty wciągnięcia i numeracji rejestru. Wzmiankę należy umieścić pod decyzją, zarządzającą wpis.

§ 22. Wpisy należy uskutecznić starannie, pismem czytelnym i bez skrótów. Podskrobywania są wzbronione.

§ 23. (1) Decyzje inspektora pracy, zarządzające wpis do rejestru, doręcza się uczestnikom układu tylko na ich żądanie.

(2) W aktach należy zaznaczyć przy decyzji, komu i kiedy odpis decyzji wysłano.

§ 24. Zmiany i wykreślenia wpisów powinny być umieszczone pod nowym numerem kolejnym w tej samej rubryce, w której znajduje się wpis zmieniony lub wykreślony. Wpisy poprzednie, których zmiany dotyczą, należy podkreślić czerwonym atramentem; wpisy, których dotyczą wykreślenia, należy przekreślić czerwonym atramentem tak, aby można było odczytać wpisy wykreślone.

§ 25. (1) Omyłki pióra itp. oczywiste błędy we wpisach powinny być przekreślane czerwonym atramentem tak, aby można było odczytać tekst pierwotny, i prostowane w tej samej rubryce.

(2) Sprostowania ważniejsze powinny być omówione w rubryce uwag.

§ 26. W przypadkach dokonywania wpisu z urzędu inspektor pracy powinien zaznaczyć to w treści wpisu.

§ 27. Jeżeli zmiany, które zaszły we wpisie danego układu, są tak liczne, że przez ich wciągnięcie ucierpiałaby znacznie przejrzystość wpisów w rejestrze, należy przenieść wpisy obowiązujące pod nowy numer rejestru na inne miejsce księgi rejestrowej i zaznaczyć to przeniesienie w rubryce uwag przy dawnym i przy nowym wpisie.

V. Treść rejestru.

§ 28. (1) Rejestr układów zbiorowych pracy składa się z 7 rubryk.

(2) Do poszczególnych rubryk wciąga się dane następujące:

1) do pierwszej — numer kolejny wpisów;
2) do drugiej — datę i miejsce zawarcia układu oraz udział organów władzy przy zawarciu układu;

3) do trzeciej — oznaczenie obszaru mocy wiążącej układu oraz jej zakresu (zakłady pracy, działy pracy, kategorie pracowników, których układ dotyczy);

4) do czwartej — wymienienie uczestników układu:

a) po stronie pracodawców z podaniem imion, nazwisk i adresów lub nazw i siedzib osób prawnych,

b) po stronie pracowników z podaniem nazw związków zawodowych (stowarzyszeń, zrzeszeń) i ich siedzib;

5) do piątej — termin obowiązywania układu, oznaczenie sposobu jego wypowiedzenia lub terminów, w jakich układ może być rozwiązany, i sposobu jego przedłużenia;

6) do szóstej — datę decyzji, numer sprawy i podpis inspektora pracy;

7) do siódmej — uwagi.

§ 29. Zgłoszenia podlegające wpisowi do rejestru po dokonaniu wpisu o zawarciu układu (§ 2 ust. (1) pkt 1)) ujawnia się w rejestrze jak następuje:

1) przystąpienie do układu nowego uczestnika (§ 2 ust. (1) pkt 2)) — w rubryce 4,

2) przedłużenie mocy wiążącej układu (§ 2 ust. (1) pkt 3)) — w rubryce 5,

3) zmiany i uzupełnienia treści układu (§ 2 ust. (1) pkt 4)) — w rubryce 3,

4) zmiany w osobach uczestników układu (§ 2 ust. (1) pkt 5)) — w rubryce 4,

5) wypowiedzenia układu w przypadkach oznaczonych w art. 16 ust. (2) pkt 2) i ust. (3) oraz w art. 22 ust. (1) pkt 2) (§ 2 ust. (1) pkt 6)) — w rubryce 5,

6) rozwiązanie układu — częściowe lub całkowite (§ 2 ust. (1) pkt 7)) — w rubryce 5,

7) nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej (§ 2 ust. (2) pkt (1)) — w rubryce 3,

8) ustanie mocy powszechnie obowiązującej w przypadkach oznaczonych w art. 22 ust. (1) pkt 1) i 2) (§ 2 ust. (2) pkt 2)) — w rubryce 3,

9) ustanie mocy powszechnie obowiązującej układu wskutek nadania takiej mocy układowi późniejszemu na obszarze i w zakresie obowiązywania układu poprzedniego (§ 2 ust. (2) pkt 3)) — w rubryce 3,

10) zwolnienie od uczestnictwa w układzie w myśl art. 20 (§ 2 ust. (2) pkt 4)) — w rubryce 4.

VI. Wydawanie odpisów z rejestru.

§ 30. (1) Każdy interesowany może otrzymać, za opłatą przewidzianą w art. 12 ust. (4), wypis z rejestru bądź odpis układu z poświadczeniem jego rejestracji.

(2) Wypis z rejestru obejmuje informacje figurujące w rejestrze, dotyczące danego układu według stanu na dzień sporządzenia wypisu; informacje o wpisach z rejestru wykreślonych w zasadzie się pomija przy sporządzeniu wypisu, a umieszcza się je w wypisie tylko na wyraźne żądanie interesowanego.

(3) Odpis układu, wydany z rejestru, powinien zawierać adnotację o zakresie mocy wiążącej układu na dzień sporządzenia odpisu według stanu ujawnionego w rejestrze.

VII. Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 31. Układy (umowy) zbiorowe pracy, obowiązujące w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, podlegają zgłoszeniu do rejestru na zasadach ogólnych w terminie do dnia 1 sierpnia 1937 r.

§ 32. Główny Inspektor pracy wydawać będzie w miarę potrzeby szczegółowe instrukcje, dotyczące biurowości i prowadzenia akt w sprawach rejestru układów zbiorowych pracy.

§ 33. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r. na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego, na obszarze zaś województwa śląskiego — z chwilą wyrażenia przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze tego województwa ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

163.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 maja 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o przekazaniu niektórym obwodowym inspektorom pracy prowadzenia rejestrów układów zbiorowych pracy.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 315).

Na podstawie art. 12 ust. (5) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) zarządzam, co następuje:

§ 1. Rejestry układów zbiorowych pracy, oprócz okręgowych inspektorów pracy, prowadzić będą na zasadach, przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o prowadzeniu przez inspektorów pracy rejestrów układów zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 314), — obwodowi inspektorzy pracy:

- 1) we Włocławku,
- 2) w Częstochowie,
- 3) w Sosnowcu,
- 4) w Białej Krakowskiej,
- 5) w Bielsku Cieszyńskim,
- 6) w Bydgoszczy i
- 7) w Gdyni.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

164.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 maja 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wojskowych o postępowaniu przy nadawaniu układom zbiorowym pracy mocy powszechnie obowiązującej.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 316).

Na podstawie art. 21 ust. (5) oraz art. 31 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) zarządzam co następuje:

§ 1. Każdy z uczestników układu zbiorowego pracy oraz każde zainteresowane zrzeszenie (stowarzyszenie) pracodawców, nie wyłączając cechów i związków rzemieślniczych, jak również każdy zainteresowany związek zawodowy pracowniczy (stowarzyszenie) lub zrzeszenie (zespół) takich związków (stowarzyszeń) może wystąpić z wnioskiem o nadanie zarejestrowanemu układowi zbiorowemu pracy mocy powszechnie obowiązującej.

§ 2. Wniosek o nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej przedstawia się Ministrowi Opieki Społecznej na piśmie za pośrednictwem inspektora pracy, który układ zarejestrował.

§ 3. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie, stwierdzające, że układ posiada gospodarczo przeważające znaczenie w danej gałęzi pracy na obszarze, dla którego układ miałby uzyskać moc powszechnie obowiązującą; w szczególności uzasadnienie powinno wskazywać, jaki jest stosunek liczbowy zakładów pracy objętych układem i pracowników w nich zatrudnionych do zakładów pracy i pracowników układem nieobjętych, w gałęzi pracy i na obszarze, którego dotyczy wniosek o nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej, ponadto w miarę możliwości wniosek powinien określać przybliżony stosunek wartości i rozmiarów produkcji zakładów objętych układem do wartości i rozmiarów produkcji zakładów, na które układ miałby być rozciągnięty.

§ 4. Wniosek zgłoszony przez związki lub stowarzyszenia powinien wskazywać, kogo one reprezentują na obszarze, na którym układ ma uzyskać moc powszechnie obowiązującą.

§ 5. Do wniosku należy dołączyć cztery poświadczony przez inspektora pracy odpisy układu, sporządzone po jednej stronie karty.

§ 6. W przypadku, gdy nadanie mocy powszechnie obowiązującej układowi miałyby zgod-

nie z wnioskiem (§ 1) objąć zakłady rzemieślnicze, treść wniosku powinna być zaopiniowana przez właściwą izbę rzemieślniczą na skutek zwrócenia się wnioskodawców, bądź inspektora pracy, któremu wniosek został złożony.

§ 7. Inspektor pracy zgłoszony wniosek wraz z opinią co do zasadności nadania układowi mocy powszechnie obowiązującej oraz oceną zawartych we wniosku danych przedstawia Ministrowi Opieki Społecznej.

§ 8. Po zbadaniu treści przedstawionego wniosku i stwierdzeniu, że istnieje podstawa do wszczęcia postępowania o nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej, Główny Inspektor Pracy zarządza obwieszczenie w zbiorze, przewidzianym w art. 22 ust. (4) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242), o zgłoszeniu wniosku w sprawie nadania układowi mocy powszechnie obowiązującej, wyznaczając termin nie krótszy niż dni 14 na składanie sprzeciwów przeciwko nadaniu układowi mocy powszechnie obowiązującej, i wraz z tym obwieszczeniem ogłasza tekst układu:

§ 9. Przed dokonaniem publikacji, przewidzianej w § 8, Główny Inspektor Pracy może wprowadzić do tekstu układu niezbędne poprawki, jednak bez zmian merytorycznych treści układu. Wprowadzone poprawki powinny zmierzać do nadania tekstowi brzmienia zgodnego z obowiązującymi zasadami pisowni, składni, przestankowania, cytowania właściwych nazw, miar i terminów prawnych, jak również mieć na względzie należytą przejrzystość układu przez odpowiedni podział treści układu na części, oznaczone artykułami lub paragrafami.

§ 10. W tekście układu, przeznaczonym do publikacji, mogą być pominięte te postanowienia, którym moc powszechnie obowiązująca nie ma być nadana.

§ 11. Termin, wyznaczony w myśl § 8, biegnie od daty ogłoszenia obwieszczenia.

§ 12. W przypadku, gdy zgłoszony w myśl § 1 wniosek jest oczywiście bezzasadny, Minister Opieki Społecznej nie wdraża postępowania, przewidzianego w rozporządzeniu niniejszym, i zawiadamia o tym wnioskodawców.

§ 13. Przeciw nadaniu układowi mocy powszechnie obowiązującej każda osoba zainteresowana może wnieść sprzeciw do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem inspektora pracy, który układ zarejestrował. Inspektor pracy, przedstawiając Ministrowi Opieki Społecznej zgłoszone sprzeciwy, dołącza do nich opinię o zasadności zgłoszonych sprzeciwów i wypowiada się, w jakim zakresie należy układowi nadać moc powszechnie obowiązującą.

§ 14. Po upływie terminu na składanie sprzeciwów Minister Opieki Społecznej decyduje w sprawie nadania układowi mocy powszechnie obowiązującej, określając gałęzie

pracy oraz obszar, na które układ zostaje rozciągnięty.

W przypadkach, wymienionych w art. 21 ust. (2) ustawy o układach zbiorowych pracy, Minister Opieki Społecznej decyduje w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, w przypadkach zaś wymienionych w art. 21 ust. (3) tej ustawy — w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 15. Zarządzenie o nadaniu układowi mocy powszechnie obowiązującej podlega ogłoszeniu w zbiorze, przewidzianym w art. 22 ust. (4) ustawy o układach zbiorowych pracy.

§ 16. Umowom zbiorowym (układom zbiorowym pracy), zawartym przed dniem 1 czerwca 1937 r. i zarejestrowanym w myśl ustawy o układach zbiorowych pracy, moc powszechnie obowiązującą nadaje się po tym dniu w trybie rozporządzenia niniejszego.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r. na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego, na obszarze zaś województwa śląskiego — z chwilą wyrażenia przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze tego województwa ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

165.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 maja 1937 r.

o komisjach uprawnionych do zwolnienia od uczestnictwa w układzie zbiorowym pracy.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 317).

Na podstawie art. 25 ust. (2) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) zarządzam, co następuje:

§ 1. Komisję uprawnioną do zwolnienia od uczestnictwa w układzie zbiorowym pracy powołuje Główny Inspektor Pracy na wniosek zainteresowanego, po stwierdzeniu:

1) że postanowienia układu nie przewidują sądu polubownego, instytucji rozjemczej lub innego rozjemcy szczególnego — oraz

2) że do zwolnienia od uczestnictwa nie jest właściwy żaden organ, przewidziany w przepisach prawnych do rozstrzygania sporów, wynikających w związku z układami zbiorowymi pracy.

§ 2. (1) Powołując komisję, Główny Inspektor Pracy wyznacza:

- 1) przewodniczącego komisji — oraz
- 2) organizacje pracodawców i pracowników obowiązane do zgłoszenia przewodniczącemu komisji kandydatów na ławników komisji.

(2) Nad działalnością komisji, zwłaszcza nad niezależnością jej obrad od wpływów postronnych, tudzież nad sprawnością jej urzędowania czuwa Główny Inspektor Pracy.

§ 3. (1) Ławników komisji powołuje przewodniczący w równej liczbie spośród kandydatów — pracodawców i pracowników, zgłoszonych przez organizacje, wyznaczone zgodnie z § 2 ust. (1) pkt 2).

(2) Ławnikiem komisji może być ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) ukończył 30 lat,

3) odznacza się znajomością stosunków społecznych i gospodarczych, a zwłaszcza warunków pracy na obszarze lub w zakładzie pracy, których dotyczy wnioski o zwolnienie z uczestnictwa w układzie zbiorowym pracy.

(3) W razie uchylenia się organizacji, wyznaczonych w trybie § 2 ust. (1) pkt 2), od zgłoszenia kandydatów na ławników, a także w przypadku uchylenia się ławników o udziału w komisji — ławników powołuje przewodniczący spośród osób, należących do właściwej grupy zawodowej, a odpowiadających warunkom dla ławników przewidzianym.

§ 4. (1) Ławnicy, przed przystąpieniem do czynności, składają przed przewodniczącym uroczyste przyrzeczenie treści następującej:

„Przyrzekam uroczyście, że w charakterze członka komisji, powołanej do orzeczenia w sprawie zwolnienia od uczestnictwa w układzie zbiorowym pracy, będę sumiennie i bezstronnie spełniał powierzone mi czynności i będę się kierował przy stosowaniu istniejących przepisów i wykładni zobowiązań ogólnymi zasadami prawa i słuszności, biorąc pod uwagę potrzeby dobra publicznego i gospodarstwa społecznego oraz uwzględniając zgodnie z przeświadczeniem słuszności interesy pracodawców i pracowników”.

(2) Przewodniczący składa powyższe przyrzeczenie przed Głównym Inspektorem Pracy lub wyznaczonym przezeń zastępcą.

(3) Od ławników, będących funkcjonariuszami państwowymi, przewodniczący uroczystego przyrzeczenia nie odbiera, lecz przypomina im ich przysięgę służbową.

§ 5. Przewodniczący komisji przewodniczy na jej posiedzeniach, wydaje zarządzenia związane ze zwoływaniem komisji, wyznaczaniem miejsca i terminów posiedzeń, zbieraniem i zabezpieczaniem dowodów, badaniem świadków i biegłych oraz ogłoszeniem orzeczenia.

§ 6. (1) Wszelkich środków technicznych potrzebnych do urzędowania komisji udziela na wniosek przewodniczącego właściwy okręgowy inspektor pracy, w którego okręgu komisja ma działać. W szczególności inspektor pracy powinien dostarczyć komisji lokalu oraz przydzielić na czas pracy komisji urzędnika inspekcji pracy w charakterze sekretarza komisji.

(2) Doręczanie pism i wezwań komisji odbywa się za pośrednictwem właściwego miejscowo urzędu inspekcji pracy zgodnie z przepisami o postępowaniu administracyjnym.

(3) Postępowanie przed komisją wolne jest od wszelkich opłat.

§ 7. (1) Komisja wzywa w charakterze uczestników postępowania:

- 1) wnioskodawcę,
- 2) wszystkich uczestników odnośnego układu — oraz

3) jeżeli wnioskodawcą jest pracodawca lub zrzeszenie (stowarzyszenie) pracodawców — reprezentacje odpowiednich załóg pracowniczych, jeżeli zaś wnioskodawcą jest związek zawodowy pracowniczy (stowarzyszenie) lub zrzeszenie (zespół) takich związków (stowarzyszeń) — odpowiedniego pracodawcę lub pracodawców.

(2) Uczestnicy postępowania biorą udział w rozprawie przed komisją bądź osobiście, bądź przez swoich pełnomocników, przy czym pełnomocnikami ze strony pracodawców mogą być osoby przez nich zatrudnione. Osoby występujące w imieniu związków (stowarzyszeń) lub zrzeszeń (zespołów) związków (stowarzyszeń) powinny posiadać upoważnienie na piśmie, wydane przez statutowo przewidziany organ związku, stowarzyszenia lub zrzeszenia. Do pełnomocnictw udzielanych przez poszczególnych pracodawców stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

(3) Reprezentacja pracownicza, przed dopuszczeniem jej do udziału w charakterze uczestnika postępowania, obowiązana jest złożyć dowody, wykazujące, w jaki sposób została wyłoniona. Dowody te, przed rozpatrzeniem ich przez komisję, powinny być zaopiniowane przez właściwego obwodowego inspektora pracy.

§ 8. (1) Po ukonstytuowaniu komisji przewodniczący wydaje wszelkie niezbędne zarządzenia celem przygotowania rozprawy.

(2) Przewodniczący kieruje rozprawą i czuwa nad prawidłowym jej biegiem.

(3) W razie niestawiennictwa któregośkolwiek z wezwanych uczestników postępowania komisja decyduje, czy rozprawa ma być prowadzona, przerwana lub odroczone.

(4) Rozprawa powinna być odroczone, jeżeli któremukolwiek z wezwanych uczestników postępowania nie doręczono zawiadomienia.

§ 9. Rozprawa komisji jest niejawną, jednak przewodniczący komisji może dopuścić na

wniosek uczestników postępowania lub z urzędu obecność na rozprawie osób imiennie oznaczonych. Zezwolenie powyższe może być w każdej chwili przez przewodniczącego cofnięte.

§ 10. (1) Wnioski co do właściwości komisji i co do wyłączenia członków komisji powinny być zgłoszone nie później niż przed przystąpieniem do rozpatrywania przedmiotu sprawy.

(2) W sprawie powodów wyłączenia członków komisji stosuje się odpowiednio przepis art. 54 kodeksu postępowania cywilnego.

(3) O wyłączeniu ławnika komisji rozstrzyga przewodniczący ostatecznie, o ile zaś chodzi o osobę przewodniczącego — rozstrzyga ostatecznie Główny Inspektor Pracy.

§ 11. (1) Przewodniczący po otwarciu rozprawy merytorycznej, jak również w toku rozprawy, gdy uzna to za możliwe, powinien skłaniać uczestników postępowania do polubownego załatwienia sprawy.

(2) W przypadku polubownego załatwienia sprawy przez cofnięcie wniosku lub wyrażenie zgody przez uczestników postępowania na zwolnienie od uczestnictwa w układzie — komisja uchwałą postępowanie umarza.

(3) Jeżeli polubowne załatwienie sprawy nie nastąpi, komisja przystępuje do rozpatrzenia sprawy. Przedstawienie stanu sprawy może być powierzone przez przewodniczącego jednemu z ławników komisji.

§ 12. (1) Komisja ma prawo badać świadków i biegłych, tudzież zbierać wszelkie potrzebne dowody. Komisja może z urzędu lub na wniosek uczestników postępowania zaprzysiąc świadka lub biegłego. Przysięgę względnie zapewnienie o zeznawaniu prawdy odbiera przewodniczący według przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

(2) Komisja może zasięgać informacji u władz i urzędów; informacje urzędowe udzielone komisji z zastrzeżeniem ich poufności nie mogą być ujawniane.

(3) Tajemnice handlowe i techniczne badanych przedsiębiorstw, udzielane komisji, mają z urzędu zastrzeżoną ich poufność.

(4) Ponadto komisja zarówno z własnej inicjatywy, jak i na żądanie osób interesowanych może orzec o poufności złożonych zeznań i otrzymanych informacji.

§ 13. (1) W toku rozprawy przewodniczący udziela głosu uczestnikom postępowania we wszystkich sprawach, przestrzegając zasady, że jeżeli w jakiegokolwiek kwestii jeden z uczestników zabiera głos, prawo głosu służy również wszystkim innym uczestnikom postępowania.

(2) Zarówno członkowie komisji, jak i uczestnicy postępowania uprawnieni są do zadawania pytań świadkom i biegłym; jednak przewodniczący może uchylić pytanie, które uzna za nie wiążące się ze sprawą.

(3) O ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, do postępowania dowodowego przed komisją, w szczególności do badania świadków i biegłych, oględzin na miejscu, skłaniania i sprawdzania ksiąg i dokumentów, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Czynności spełniane według kodeksu postępowania cywilnego przez przewodniczącego sądu, wykonywa przewodniczący komisji, czynności zaś sędziego wyznaczonego — jeden z ławników, delegowany przez przewodniczącego.

(4) Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego następują przemówienia uczestników postępowania. Na żądanie przewodniczącego uczestnicy postępowania obowiązani są oświadczyć się we wszystkich kwestiach, związanych z wnioskiem o zwolnienie z uczestnictwa w układzie. Kolejność przemówień ustala przewodniczący, przestrzegając zasady, aby pierwszy przemawiał wnioskodawca.

§ 14. (1) Po wyczerpaniu głosów uczestników postępowania, przewodniczący po raz ostatni wzywa uczestników do polubownego załatwienia sprawy, po czym zamyka rozprawę i zarządza naradę w celu wydania orzeczenia.

(2) Narada komisji jest tajna i nikt poza członkami komisji, a w razie potrzeby i jej sekretarzem, obecny na niej być nie może.

§ 15. (1) Orzeczenie komisji powinno zawierać w sentencji stwierdzenie, czy komisja zwalnia wnioskodawcę od uczestnictwa w układzie i od jakiego terminu.

(2) Orzeczenie komisji zapada większością głosów; przy równej liczbie głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

(3) Orzeczenie podpisują wszyscy członkowie komisji. Gdyby niektórzy członkowie komisji odmówili podpisania orzeczenia, jest ono ważne, jeżeli zostanie podpisane przez większość członków, a w tej liczbie przez przewodniczącego. W razie odmowy położenia podpisu, przewodniczący czyni na orzeczeniu wzmiankę o przyczynach odmowy. Każdy członek komisji, niezależnie od podpisania orzeczenia, ma prawo złożyć umotywowane oświadczenie o zajęciu odrębnego stanowiska.

§ 16. (1) Przewodniczący komisji podaje orzeczenie do wiadomości uczestnikom postępowania, po czym w ciągu 4 dni doręcza im na piśmie orzeczenie wraz z uzasadnieniem.

(2) Orzeczenie wydane w trybie rozporządzenia niniejszego jest ostateczne i posiada moc wiążącą od chwili ogłoszenia sentencji orzeczenia.

§ 17. Obecny na rozprawie sekretarz komisji sporządza protokół jej obrad, który podpisują przewodniczący i sekretarz.

§ 18. Po zakończeniu czynności, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, komisja rozwiązuje się, a przewodniczący przekazuje

akta Głównemu Inspektorowi Pracy oraz przesyła odpis orzeczenia do inspektora pracy, który układ zarejestrował.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r. na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego, na obszarze zaś województwa śląskiego — z chwilą wyrażenia przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze tego województwa ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

Minister Opieki Społecznej:
(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

166.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 maja 1937 r.

o przejmowaniu układów zbiorowych pracy w przypadkach łączenia się związków zawodowych pracowniczych.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 318)

Na podstawie art. 6 ust. (2) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) zarządzam, co następuje:

§ 1. (1) Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym użyto określenia „związek”, należy przez nie rozumieć związek zawodowy pracowniczy, zarejestrowany na podstawie dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych (Dz. P. P. P. Nr 15, poz. 209), lub zrzeszenie takich związków, powstałe na mocy art. 11 tego dekretu, jak również stowarzyszenie, zarejestrowane na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r., zawierającego prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 808), lub związek takich stowarzyszeń, powstały na mocy art. 42 tego prawa, — o ile stowarzyszenie takie ma na celu obronę i popieranie interesów zawodowych i kulturalnych pracowników określonej gałęzi pracy, gałęzi pokrewnych lub podobnych i zrzesza wyłącznie pracowników tych gałęzi pracy.

(2) Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym użyto określenia „związek utworzony”, należy przez nie rozumieć związek, stowarzyszenie lub zrzeszenie, powstałe wskutek połączenia się związków, stowarzyszeń lub zrzeszeń, wymienionych w ust. (1).

(3) Nie powstaje związek utworzony w przypadkach tworzenia zrzeszeń związkowych, przewidzianych w art. 11 dekretu z dnia 8 lutego 1919 r., oraz związków stowarzyszeń, przewidzianych w art. 42 prawa o stowarzyszeniach, gdy wszystkie zrzeszające się związki lub stowarzyszenia zachowują nadal swój odrębny byt prawny.

§ 2. Związek utworzony powstaje:

1) albo gdy jeden lub kilka związków, ulegających likwidacji, przyłącza się do związku zachowującego swój odrębny byt prawny,

2) albo gdy w wyniku likwidacji wszystkich łączących się związków powołuje się do życia związek utworzony jako związek nowy.

§ 3. (1) Na związek utworzony przechodzą z dniem jego powstania prawa i obowiązki uczestnika każdego układu zbiorowego pracy, jaki wiązał którykolwiek spośród łączących się związków.

(2) Wszelkie postanowienia, sprzeczne z przepisem ustępu poprzedzającego, są nieważne.

§ 4. (1) Na wniosek związku utworzonego władza rejestrująca wydaje zaświadczenie, zawierające stwierdzenie: dokonanego połączenia się związków i powstania związku utworzonego (§ 2), dotychczasowe numery rejestru i siedziby łączących się związków oraz datę powstania, numer rejestru i siedzibę związku utworzonego,

(2) Inspektorzy pracy, którzy prowadzą rejestry odpowiednich układów zbiorowych pracy, po otrzymaniu zaświadczenia, przewidzianego w ust. (1):

1) uwidaczniają w rejestrze każdego układu zbiorowego pracy, którego uczestnikiem był łączący się związek, że prawa i obowiązki uczestnika układu przeszły na związek utworzony — oraz

2) zawiadamiają pozostałych uczestników tych układów o przejściu praw i obowiązków uczestnika układu ze związków łączących się na związek utworzony.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego z dniem 1 czerwca 1937 r., na obszarze zaś województwa śląskiego z chwilą wyrażenia przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze tego województwa ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

Minister Opieki Społecznej:
(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

167.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 31 maja 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o trybie zawiadomiania uczestników układu zbiorowego pracy o rozwiązaniu pracowniczego związku zawodowego.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 319).

Na podstawie art. 16 ust. (4) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) zarządzam co następuje:

§ 1. W przypadku rozwiązania pracowniczego związku zawodowego (stowarzyszenia) władza administracji ogólnej, która o rozwiązaniu zdecydowała lub przedstawiła sądowi wniosek o rozwiązanie, ustala na podstawie akt rozwiązanego związku lub przez przesłuchanie członków władz rozwiązanego związku bądź osób zainteresowanych, czy związek był uczestnikiem układu zbiorowego pracy i który inspektor pracy układ zarejestrował.

§ 2. O rozwiązaniu związku (stowarzyszenia) oraz o wyniku dochodzeń, przeprowadzonych w myśl § 1, władza administracji ogólnej zawiadamia inspektora pracy, który układ zarejestrował.

§ 3. Po otrzymaniu zawiadomienia (§ 2) inspektor pracy dokonywa z urzędu w rejestrze odpowiedniego układu wpisu o rozwiązaniu związku (stowarzyszenia) i, w razie ustalenia w myśl art. 16 ust. (2) ustawy o układach zbiorowych pracy, że układ ten nadal obowiązuje, zawiadamia na piśmie o rozwiązaniu związku (stowarzyszenia) pozostałych uczestników układu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r. na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego, na obszarze zaś województwa śląskiego — z chwilą wyrażenia przez Sejm Śląski zgody na wejście w życie na obszarze tego województwa ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

168.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 31 maja 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o wykazie aktów prawnych podlegających ogłoszeniu w „Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy“.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 320)

Na podstawie art. 22 ust. (3) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) zarządzam co następuje:

§ 1. W „Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy“ ogłasza się układy zbiorowe pracy i orzeczenia rozjemcze z mocą powszechnie obowiązującą oraz związane z tymi aktami zarządzenia i obwieszczenia, a mianowicie:

1) obwieszczenia o wnioskach w sprawie nadania układom zbiorowym pracy mocy powszechnie obowiązującej, — wraz z tekstami tych układów;

2) zarządzenia o nadaniu układom zbiorowym mocy powszechnie obowiązującej;

3) zarządzenia o powołaniu komisji rozjemczych na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313);

4) zarządzenia o zatwierdzeniu orzeczeń komisji rozjemczych, powołanych na podstawie rozporządzenia, wymienionego w pkt 3), — wraz z tekstami tych orzeczeń;

5) obwieszczenia o wnioskach w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniom komisji rozjemczych, wydanym na podstawie rozporządzenia, wymienionego w pkt 3), — wraz z tekstami tych orzeczeń;

6) rozporządzenia o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniom komisji rozjemczych, wydane na podstawie rozporządzenia, wymienionego w pkt 3);

7) zarządzenia o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniom komisji pojednawczo-rozjemczych, działających na podstawie rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. U. Rzeszy str. 1456), wydane na podstawie rozporządzenia o przyjmowaniu i wydalaniu robotników i pracowników podczas okresu demobilizacji gospodarczej w brzmieniu rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 15 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 643), zmienionego przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r.

(Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 866), obowiązującego na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, względnie w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 września 1919 r. (Dz. U. Rzeszy str. 1500), obowiązującego na obszarze województwa pomorskiego i powiatów inowrocławskiego, bydgoskiego, szubińskiego i wyrzyskiego oraz miast Bydgoszczy i Inowrocławia, — wraz z tekstami tych orzeczeń;

8) orzeczenia nadzwyczajnych komisji rozjemczych, ustalające warunki pracy i płacy dozorców domowych, wydane na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania nadzwyczajnej komisji rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 324);

9) zarządzenia o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniom komisji pojednawczo-rozjemczych, wydanym w trybie rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. U. Rzeszy str. 1456), w sprawie warunków pracy dozorców domowych stosownie do ustawy z dnia 5 marca 1934 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi w województwie poznańskim (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 198) i rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 11 kwietnia 1934 r. o nadawaniu mocy obowiązującej orzeczeniom w sprawie warunków pracy dozorców domowych w województwie poznańskim (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 339), — wraz z tekstami tych orzeczeń.

§ 2. Do czasu wydania przepisów, normujących zawieranie układów zbiorowych pracy dla robotników rolnych na obszarze całego Państwa, w „Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy” ponadto ogłasza się:

1) ugody ustalające warunki pracy i wynagrodzenia za pracę dla robotników rolnych, zawarte w trybie, przewidzianym przez ustawę z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 90, poz. 706) w brzmieniu obowiązującym,

2) ugody ustalające warunki pracy i wynagrodzenia za pracę dla robotników rolnych, zawarte w trybie, przewidzianym przez rozporządzenie o urzędzeniu Inspektoratu Pracy w rolnictwie i o załatwianiu zatargów pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Tygodnik Urzędowy z 25 lipca 1919 r. nr 31, poz. 98),

3) obwieszczenia o wnioskach uczestników umów zbiorowych, normujących warunki pracy i płacy robotników rolnych, w sprawie nadania tym umowom mocy powszechnie obowiązującej, wraz z tekstami tych umów, stosownie do § 2 i 4 rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. U. Rzeszy str. 1456) i art.

30 ust. (2) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242),

4) zarządzenia o nadaniu mocy powszechnie obowiązującej umowom zbiorowym, wymienionym w pkt 3),

5) zarządzenia o powołaniu nadzwyczajnych komisji rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi, wydane na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. w przedmiocie uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej do powoływania nadzwyczajnych komisji rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 686),

6) orzeczenia nadzwyczajnych komisji rozjemczych, określające warunki, na jakich nastąpić może zawarcie umów w przedmiocie pracy na roli, wydane na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 686).

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1937 r. na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego, na obszarze zaś województwa śląskiego — z chwilą wyrażenia zgody przez Sejm Śląski na wejście w życie na obszarze tego województwa ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

169.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 maja 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr 40, poz. 321).

Na podstawie art. 10 ust. (3) oraz art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) zarządzam, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. (1) Minister Opieki Społecznej powołuje komisję rozjemczą w drodze zarządzenia al-

bo z własnej inicjatywy, albo w razie uwzględnienia podania zainteresowanych osób lub organizacji. Zarządzenie to podlega ogłoszeniu w zbiorze, przewidzianym w art. 22 ust. (4) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

(2) W podaniu, wymienionym w ust. (1), należy wykazać, że zatarg zagraża ogólnopństwowym interesom gospodarczym, a w szczególności podać:

1) jaka ilość pracowników jest objęta zatargiem,

2) jakie znaczenie ogólnogospodarcze posiada gałąź pracy, objęta zatargiem, oraz

3) jakie skutki gospodarcze powoduje wstrzymanie pracy w gałęzi, objętej zatargiem.

§ 2. (1) W razie łącznego wystąpienia wszystkich uczestników zatargu komisja rozjemcza może zawiesić postępowanie na czas przez siebie określony celem umożliwienia polubownego zakończenia zatargu.

(2) Po bezskutecznym upływie okresu zawieszenia, postępowanie zostaje automatycznie wznowione.

§ 3. (1) Komisja rozjemcza wzywa w charakterze uczestników zatargu zbiorowego:

1) ze strony pracodawców — związki (stowarzyszenia zawodowe lub gospodarcze) lub poszczególnych pracodawców,

2) ze strony pracowniczej — związki zawodowe pracownicze (stowarzyszenia zawodowe), zarejestrowane na podstawie dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych (Dz. P. P. P. Nr 15, poz. 209) albo na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 808).

(2) W razie nieistnienia na terenie objętym zatargiem związków zawodowych pracowniczych lub uchylenia się ich od uczestnictwa w postępowaniu przed komisją rozjemczą, komisja może wydać orzeczenie wprost lub po dopuszczeniu w charakterze uczestnika zatargu delegacji pracowniczej (§ 7 ust. (3)).

§ 4. Minister Opieki Społecznej czuwa nad działalnością komisji rozjemczej, zwłaszcza nad niezależnością obrad komisji od wpływów postronnych, tudzież nad sprawnością jej urzędowania.

§ 5. (1) Czynności członka komisji rozjemczej wykonywane są honorowo.

(2) Powołanie funkcjonariusza państwowego lub samorządowego na członka komisji stanowi delegację urzędową, wykonywaną z ramienia jego władzy przełożonej na jej koszt.

§ 6. (1) Wszelkich środków technicznych potrzebnych do urzędowania komisji rozjemczej udziela na wniosek przewodniczącego komisji

właściwy okręgowy inspektor pracy, w którego okręgu ma działać komisja rozjemcza. W szczególności inspektor pracy powinien dostarczyć komisji lokalu oraz przydzielić na czas prac komisji urzędnika inspekcji pracy w charakterze sekretarza komisji.

(2) Doręczanie pism i wezwań komisji odbywa się za pośrednictwem właściwego miejscowo urzędu inspekcji pracy zgodnie z przepisami o postępowaniu administracyjnym.

§ 7. (1) Postępowanie przed komisją rozjemczą wolne jest od wszelkich opłat.

(2) Uczestnicy zatargu biorą udział w posiedzeniach komisji rozjemczej bądź osobiście, bądź przez swoich pełnomocników, przy czym pełnomocnikami pracodawców mogą być osoby przez nich zatrudnione. Osoby występujące w imieniu związków i stowarzyszeń powinny posiadać upoważnienie na piśmie, wydane przez statutowo przewidziany organ związku lub stowarzyszenia. Do pełnomocnictw udzielanych przez poszczególnych pracodawców stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

(3) Delegacja pracownicza przed dopuszczeniem jej do udziału w charakterze uczestnika postępowania, obowiązana jest złożyć dowody, wykazujące, w jaki sposób została wyłoniona. Dowody te przed rozpatrzeniem ich przez komisję rozjemczą powinny być zaopiniowane przez właściwego inspektora pracy.

II. Skład komisji rozjemczej.

§ 8. Komplet komisji rozjemczej składa się:

1) z przewodniczącego, wyznaczonego przez Ministra Opieki Społecznej,

2) członka, wyznaczonego przez Ministra Sprawiedliwości,

3) członka, wyznaczonego przez ministra właściwego ze względu na gałąź pracy, objętą zatargiem,

4) z ławników, powołanych przez przewodniczącego komisji w równej liczbie spośród kandydatów, zgłoszonych przez uczestników zatargu (§ 12).

§ 9. (1) Poddając zatarg rozstrzygnięciu komisji rozjemczej, Minister Opieki Społecznej powołuje przewodniczącego komisji i zwraca się do Ministra Sprawiedliwości oraz ministra właściwego ze względu na gałąź pracy, objętą zatargiem, o wyznaczenie swoich przedstawicieli do komisji.

(2) W przypadku powstania zatargu w gałęzi pracy, należącej do właściwości dwóch lub większej ilości ministrów, Minister Opieki Społecznej zwraca się do wszystkich ministrów zainteresowanych o wyznaczenie trzeciego członka komisji za wspólnym porozumieniem.

§ 10. Członkiem komisji rozjemczej może być ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) ukończył 30 lat,
- 3) odznacza się znajomością stosunków gospodarczych i społecznych obszaru, na którym wynikł zatarg.

§ 11. Przewodniczący komisji rozjemczej przewodniczy na posiedzeniach oraz wydaje zarządzenia związane ze zwoływaniem komisji, wyznaczaniem miejsca i terminów posiedzeń, zbieraniem i zabezpieczaniem dowodów, badaniem świadków i biegłych oraz ogłoszeniem orzeczenia.

§ 12. (1) Ławników powołuje przewodniczący komisji rozjemczej spośród kandydatów, zgłoszonych przez uczestników zatargu.

(2) W razie uchylenia się uczestników zatargu od zgłoszenia kandydatów na ławników, a także w przypadku, gdy uczestnikiem jest delegacja pracownicza—ławników powołuje przewodniczący spośród osób, należących do właściwej grupy zawodowej i odpowiadających warunkom dla ławników przewidzianym.

§ 13. Na ławnika komisji rozjemczej może być powołany ten, kto posiada odpowiednie warunki, aby być powołanym na ławnika sądu pracy na podstawie prawa o sądach pracy (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 95, poz. 854), przy czym jednak mogą być powoływani na ławników komisji rozjemczej posłowie do Sejmu i senatorowie.

§ 14. (1) Kandydat na ławnika, zgłoszony przez przedstawicielstwo strony, nie może uchylić się od objęcia tego stanowiska.

(2) Ławnik, powołany przez przewodniczącego w trybie § 12 ust. (2), może odmówić przyjęcia stanowiska z ważnych przyczyn, zwłaszcza jeżeli:

- 1) przekroczył 60 rok życia,
- 2) jest dotknięty ułomnością, utrudniającą sprawowanie urzędu,
- 3) nie mieszka na obszarze objętym zatargiem.

(3) O dopuszczalności odmówienia przyjęcia stanowiska ławnika orzeka ostatecznie przewodniczący komisji rozjemczej.

(4) W razie zwolnienia ławnika w przypadkach przewidzianych w ust. (2) § 14 i w § 15 przewodniczący powołuje na ławnika inną osobę.

(5) Uchylenie się ławnika od objęcia tego stanowiska lub od wykonywania czynności ławnika pociąga za sobą skutki, przewidziane w § 36.

§ 15. Minister Opieki Społecznej, na wniosek przewodniczącego komisji rozjemczej, może pozbawić stanowiska ławnika, jeżeli:

1) co do niego zajdą lub staną się wiadome okoliczności, które wyłączają go od zajmowania stanowiska ławnika (§ 13),

2) jeżeli stał się winnym poważnego naruszenia swoich obowiązków urzędowych, a w szczególności, jeżeli pomimo wezwania przewodniczącego nie bierze udziału w posiedzeniach komisji.

§ 16. (1) Wszyscy członkowie komisji rozjemczej składają przed przewodniczącym przed przystąpieniem do swoich czynności uroczyste przyrzeczenie treści następującej:

„Przyrzekam uroczyście, że w charakterze członka komisji rozjemczej, powołanej do załatwienia zatargu zbiorowego, będę sumiennie i bezstronnie spełniał powierzone mi czynności, będę się kierował przy stosowaniu istniejących przepisów i wykładni zobowiązań ogólnymi zasadami prawa i słuszności, przy ustalaniu zaś nowych warunków pracy będę uwzględniał interesy pracodawców i pracowników zgodnie z przeświadczeniem słuszności, biorąc pod uwagę potrzeby dobra publicznego i gospodarstwa społecznego”.

(2) Przewodniczący składa powyższe przyrzeczenie przed Ministrem Opieki Społecznej.

(3) Od członków komisji, będących funkcjonariuszami państwowymi, przewodniczący uroczystego przyrzeczenia nie odbiera, lecz przypomina im ich przysięgę służbową.

III. Tryb postępowania.

§ 17. (1) Po złożeniu przyrzeczenia przez obowiązanych do tego członków komisji rozjemczej, przewodniczący zwołuje posiedzenie gospodarcze z udziałem samych tylko członków, wyznaczonych przez ministrów, na którym:

1) ustala się obszar oraz gałęzie pracy, objęte zatargiem,

2) ustala się termin i miejsce rozprawy, oraz kogo należy wezwać w charakterze uczestników zatargu.

(2) Po odbyciu posiedzenia gospodarczego przewodniczący:

1) występuje do uczestników zatargu z wezwaniem pisemnym o wskazanie kandydatów na ławników (§ 12 ust. (1)) — oraz

2) wydaje wszelkie niezbędne zarządzenia celem przygotowania rozprawy.

§ 18. (1) Przewodniczący kieruje rozprawą i czuwa nad prawidłowym jej biegiem.

(2) W razie niestawiennictwa któregokolwiek z uczestników zatargu komisja decyduje, czy rozprawa ma być prowadzona, przerwana lub odroczone.

(3) Rozprawa powinna być odroczone, jeżeli któremukolwiek z uczestników nie doręczono zawiadomienia.

§ 19. Rozprawy komisji są niejawne, jednak przewodniczący komisji może dopuścić na wniosek stron lub z urzędu obecność na rozprawie osób imiennie oznaczonych. Zezwolenie powyższe może być w każdej chwili przez przewodniczącego cofnięte.

§ 20. (1) W sprawie powodów wyłączenia członków komisji rozjemczej stosuje się odpowiednio przepis art. 54 kodeksu postępowania cywilnego.

(2) O wyłączeniu członka komisji rozjemczej rozstrzyga przewodniczący ostatecznie, o ile zaś chodzi o osobę przewodniczącą — rozstrzyga ostatecznie Minister Opieki Społecznej.

§ 21. Wnioski co do właściwości komisji i co do wyłączenia członków komisji powinny być zgłoszone nie później niż przed przystąpieniem do rozpatrywania przedmiotu zatargu.

§ 22. Po otwarciu rozprawy merytorycznej przewodniczący obowiązany jest zwrócić się do stron z propozycją polubownego zakończenia zatargu. Jeżeli polubowne zakończenie nie nastąpi, komisja przystępuje do rozpatrzenia sprawy. Przedstawienie stanu sprawy może być powierzone przez przewodniczącego jednemu z członków komisji.

§ 23. Komisja rozjemcza ma prawo badać świadków i biegłych, tudzież zbierać wszelkie potrzebne dowody. Komisja może z urzędu lub na wniosek uczestników zatargu zaprzysiąc świadka lub biegłego. Przysięgę bądź zapewnienie o zeznawaniu prawdy odbiera przewodniczący według przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

§ 24. Komisja może zasięgać informacji od władz i urzędów; informacje urzędowe udzielone komisji z zastrzeżeniem ich poufności nie mogą być ujawniane.

§ 25. (1) Tajemnice handlowe i techniczne badanych przedsiębiorstw, udzielane komisji, mają z urzędu zastrzeżoną ich poufność.

(2) Ponadto komisja zarówno z własnej inicjatywy, jak i na żądanie osób interesowanych może orzec o poufności złożonych zeznań i otrzymanych informacji.

(3) Członków i rzeczoznawców komisji rozjemczej obowiązuje dochowanie tajemnicy pod rygorem, przewidzianym przez art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313).

§ 26. Zarówno członkowie komisji, jak i uczestnicy zatargu uprawnieni są do zadawania pytań świadkom i biegłym; jednak przewodniczący może uchylić pytanie, które uzna za nie wiążące się ze sprawą.

§ 27. W toku rozprawy przewodniczący udziela głosu uczestnikom zatargu we wszystkich sprawach, przestrzegając zasady, że jeżeli w jakiegokolwiek kwestii jeden z uczestników zabiera głos, prawo głosu służy również wszystkim innym uczestnikom zatargu.

§ 28. O ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, do postępowania dowodowego przed komisją, w szczególności do badania świadków i biegłych, oględzin na miejscu, składowania i sprawdzania ksiąg i dokumentów, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Czynności, spełniane według kodeksu postępowania cywilnego przez przewodniczącego sądu, wykonywa przewodniczący komisji, czynności zaś sędziego wyznaczonego — jeden z członków komisji, delegowany przez przewodniczącego.

§ 29. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego następują przemówienia uczestników zatargu. Na żądanie przewodniczącego uczestnicy zatargu obowiązani są określić swoje stanowisko we wszystkich kwestiach, związanych z zatargiem. Kolejność przemówień ustala przewodniczący przestrzegając zasady, aby pierwsi przemawiali uczestnicy zatargu, którzy zażądali zmiany dotychczasowych warunków pracy.

§ 30. Po wyczerpaniu głosów uczestników zatargu przewodniczący wzywa po raz ostatni strony do polubownego załatwienia zatargu, po czym zamyka rozprawę i zarządza naradę w celu wydania orzeczenia.

§ 31. Narada komisji rozjemczej jest tajna i nikt poza członkami komisji, a w razie potrzeby i jej sekretarzem, obecny na niej być nie może.

§ 32. (1) Orzeczenie komisji rozjemczej zapada większością głosów; przy równej liczbie głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

(2) Orzeczenie podpisują wszyscy członkowie komisji.

(3) Gdyby niektórzy członkowie komisji odmówili podpisania orzeczenia, wydanego z udziałem ławników, jest ono ważne, jeżeli zostanie podpisane przez większość członków komisji, a w tej liczbie przez wszystkich członków powołanych przez ministrów. W razie odmowy położenia podpisu przez członka komisji, przewodniczący czyni na orzeczeniu wzmiankę o przyczynach odmowy.

§ 33. (1) Orzeczenie komisji rozjemczej rozstrzyga wszystkie sporne kwestie pomiędzy stronami, dotyczące warunków pracy na okres czasu ustalony w orzeczeniu.

(2) Orzeczenie nie ma skutków prawnych dla spraw, które przed jego wydaniem zostały wniesione do sądu, chyba że sąd uzna prawo-

mocnie swoją niewłaściwość lub strony zgodnie zgłoszą wniosek o umorzenie postępowania sądowego.

§ 34. Każdy członek komisji niezależnie od podpisania orzeczenia (§ 32) ma prawo złożyć umotywowane oświadczenie o zajęciu odrębnego stanowiska.

§ 35. Obecny na posiedzeniu sekretarz komisji prowadzi protokół jej obrad, który podpisują przewodniczący i sekretarz.

§ 36. (1) W razie uchylecia się uczestników zatargu od przedstawienia kandydatów na ławników lub uchylecia się ławników od udziału w obradach komisji rozjemczej, komisja rozjemcza prowadzi rozprawę i orzeka w składzie trzech członków, wyznaczonych przez ministrów.

(2) Jeżeli część uczestników uchyli się od przedstawienia kandydatów na ławników lub jeżeli część ławników jednej ze stron (pracodawców lub pracowników) uchyli się od udziału w komisji, wówczas liczba ławników ze strony przeciwnej zostaje tak zmniejszona, aby po obu stronach liczba ich była równa. Wyznaczenie osób, które w komplecie mają pozostać, następuje za wspólnym porozumieniem się ławników strony, która musi liczebność swą zmniejszyć lub, w razie braku wspólnego porozumienia, w drodze losowania.

§ 37. Przewodniczący komisji podaje orzeczenie rozjemcze do wiadomości uczestnikom zatargu, po czym w ciągu czterech dni doręcza im na piśmie orzeczenie wraz z motywami, wzywając strony do przyjęcia orzeczenia, oraz wyznacza termin, zależnie od nagłości sprawy, nie krótszy jednak niż cztery dni, na zgłaszanie sprzeciwów.

§ 38. (1) Sprzeciw może być wniesiony przez uczestnika zatargu, który uważa, iż orzeczenie narusza jego prawa lub interesy.

(2) Sprzeciwy wnoszone są do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem przewodniczącego komisji, która orzeczenie wydała.

§ 39. Po zakończeniu czynności, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, komisja rozjemcza rozwiązuje się. Akta komisji zostają przekazane Ministerstwu Opieki Społecznej.

IV. Przyjęcie orzeczenia przez uczestników zatargu.

§ 40. Przyjęcie orzeczenia może być dokonane przez uczestników zatargu pisemnie lub ustnie przez oświadczenie do protokołu na posiedzeniu komisji rozjemczej.

§ 41. (1) Orzeczenie komisji rozjemczej może być przyjęte przez uczestników zatargu przed jego wydaniem z góry i w tym przypadku

nabiera mocy prawnej niezwłocznie po wydaniu.

(2) Przyjęcie orzeczenia przez niektórych tylko uczestników zatargu powoduje, iż orzeczenie obowiązuje tylko pomiędzy tymi uczestnikami zatargu, którzy je przyjęli.

§ 42. Komisja rozjemcza może uznać układ, zawarty przez wszystkich uczestników zatargu podczas postępowania komisji, za orzeczenie komisji rozjemczej, przyjęte przez strony.

V. Zatwierdzenie orzeczenia.

§ 43. W przypadku, gdy orzeczenie nie zostało przez któregośkolwiek z uczestników zatargu przyjęte w terminie, wyznaczonym w myśl § 37, przewodniczący przedstawia Ministrowi Opieki Społecznej orzeczenie wraz z aktami sprawy. Minister Opieki Społecznej może zatwierdzić orzeczenie, jeżeli ważne interesy gospodarcze i społeczne tego wymagają.

§ 44. (1) Zarządzenie Ministra Opieki Społecznej o zatwierdzeniu orzeczenia stanowi o uchyleniu wszystkich sprzeciwów zgłoszonych do orzeczenia.

(2) Zarządzenie o zatwierdzeniu orzeczenia wraz z tekstem orzeczenia zostaje ogłoszone w zbiorze, wymienionym w § 1 ust. (1). Orzeczenie zatwierdzone przez Ministra Opieki Społecznej wchodzi w życie w dacie oznaczonej w powyższym zarządzeniu.

VI. Uchylenie orzeczenia przed terminem.

§ 45. Jeżeli warunki gospodarcze od czasu wydania orzeczenia uległy zasadniczej zmianie, każdy z uczestników zatargu, zakończonemu orzeczeniem komisji rozjemczej, może zgłosić do Ministra Opieki Społecznej wniosek o uchylenie orzeczenia przed upływem terminu.

§ 46. O zgłoszeniu wniosku, wymienionego w § 45, Minister Opieki Społecznej zawiadamia wszystkich uczestników odnośnego zatargu i udziela im terminu nie krótszego niż 14 dni na zakomunikowanie swego stanowiska.

§ 47. Orzeczenie uchyla przed upływem jego terminu Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

VII. Nadanie orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej.

§ 48. Każdy z uczestników zatargu może zwrócić się do Ministra Opieki Społecznej o nadanie mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniu komisji rozjemczej w danej gałęzi pracy na całym obszarze, dla którego orzeczenie zostało wydane lub na części tego obszaru. Pe-

tent powinien udowodnić, że orzeczenie posiada gospodarczo przeważające znaczenie w danej gałęzi pracy na obszarze, dla którego orzeczenie ma uzyskać moc powszechnie obowiązującą, a w szczególności podać, jaki jest stosunek liczbowy zakładów, objętych orzeczeniem, i pracowników w nich zatrudnionych, do zakładów i pracowników w gałęzi pracy i na obszarze, którego dotyczy żądanie nadania mocy powszechnie obowiązującej.

§ 49. Zgłoszenie podania o nadanie mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniu komisji rozjemczej podaje się do wiadomości publicznej za pomocą obwieszczenia Ministra Opieki Społecznej, opublikowanego w zbiorze, wymienionym w § 1 ust. (1).

§ 50. Przeciw nadaniu orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej każda osoba interesowana może wnieść sprzeciw do Ministra Opieki Społecznej. Sprzeciw należy wnieść za pośrednictwem właściwego okręgowego inspektora pracy w ciągu 14 dni od daty ogłoszenia obwieszczenia Ministra Opieki Społecznej (§ 49).

§ 51. Po upływie terminu na składanie sprzeciwów, przewidzianych w § 50, Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu decyduje o nadaniu orzeczeniu mocy powszechnie obowiązującej.

VIII. Przepisy końcowe.

§ 52. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o powoływaniu nadzwyczajnych komisji rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 104).

§ 53. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

170.

OKÓLNIK Nr 30/37

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 3 czerwca 1937 r. Nr Pp. 1/0-7
w sprawie przestrzegania umów zbiorowych i orzeczeń rozjemczych.

Do

Panów inspektorów pracy wszystkich okręgów i obwodów.

Stwierdzono w ostatnich czasach, że niejednokrotnie powstają zatargi, które często przybierają formę akcji strajkowej na tle niewykonywania przez pracodawców obowiązujących umów zbiorowych i orzeczeń rozjemczych.

Zdarzały się również zatargi na tle żądania robotników uzyskania zmiany warunków pracy i płacy pomimo istnienia zbiorowego unormowania warunków pracy, dokonanego przy współudziale związków zawodowych.

Ministerstwo Opieki Społecznej podkreśla niedopuszczalność niestosowania się stron do obowiązujących umów czy orzeczeń, jak również lekceważenia obowiązku przestrzegania zaciągniętych zobowiązań.

Stosunki pomiędzy pracodawcą a pracownikiem będą się tylko wówczas układały w sposób należyty, gdy obie strony z dobrą wiarą będą wykonywały zaciągnięte zobowiązania.

Złośliwe sabotowanie zawartych umów i lekceważenie żądań inspekcji pracy co do wyjaśnienia stanu faktycznego przez zainteresowane strony winny być, o ile stan rzeczy pozwala na to, karane bądź na podstawie art. 31 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 590), bądź na podstawie art. 59 prawa o wykroczeniach (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 60, poz. 572). Jednocześnie jaskrawe fakty nieprzestrzegania zaciągniętych zobowiązań w zakresie umów zbiorowych i orzeczeń winny być natychmiast podawane do wiadomości Ministerstwa.

Ministerstwo Opieki Społecznej podkreśla, iż w żadnym razie niedopuszczalnym jest tolerowanie zatargów na tych odcinkach życia gospodarczego, które zostały unormowane obowiązującymi umowami zbiorowymi lub orzeczeniami rozjemczymi.

Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu:

(—) *M. Klott*

171.

INSTRUKCJA

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 2 czerwca 1937 r. Nr Pp. 11/0-7

o czynnościach przygotowawczych inspektorów pracy przy nadawaniu układowi zbiorowemu pracy mocy powszechnie obowiązującej.

§ 1. Inspektor pracy, który układ zarejestrował, powołany jest do przyjęcia wniosku o nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej.

§ 2. Przyjmując wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej, inspektor pracy obowiązany jest zbadać:

a) czy wniosek został przedstawiony przez osobę fizyczną lub prawną uprawnioną do zgłoszenia takiego wniosku stosownie do art. 21 ustawy o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242), oraz § 1 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316);

b) czy wniosek jest należyście uzasadniony zgodnie z § 3 tego rozporządzenia;

c) czy układ zbiorowy z uwagi na jego treść i formę (§ 9) nadaje się do skierowania na drogę postępowania o nadanie mu mocy powszechnie obowiązującej, a w szczególności czy zakres układu nie obejmuje kategorii pracowników wyłączonych w myśl art. 2 ustawy (np. terminatorów rzemieślniczych).

§ 3. W przypadku, gdy wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej zostanie zgłoszony przez osobę niewątpliwie nieuprawnioną, inspektor pracy powinien wniosek zwrócić wraz z odpowiednim pouczeniem. Natomiast w przypadkach wątpliwych powinien inspektor pracy przedstawić wniosek Ministerstwu Opieki Społecznej wraz z wyjaśnieniem przyczyn, dla których wniosek uważa za wątpliwy.

§ 4. Jeżeli wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej nie jest dostatecznie pod względem faktycznym uzasadniony, inspektor pracy powinien wezwać zainteresowanych do dołączenia dodatkowego wyводу, uzasadniającego wniosek zgodnie z § 3 powołanego rozporządzenia.

§ 4. Przyjmując wniosek, inspektor pracy obowiązany jest z urzędu poświadczyć zgodność czterech podpisów układu, dołączonych do wniosków zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia.

§ 5. Przedstawiając wniosek Ministerstwu Opieki Społecznej, inspektor pracy dołącza do niego:

a) 4 odpisy układu, złożone przez stronę,

b) opinię swoją co do zasadności nadania układowi mocy powszechnie obowiązującej i ocenę prawdziwości zawartych we wniosku danych,

c) wniosek co do zakresu nadania układowi mocy powszechnie obowiązującej.

§ 6. Przed wysłaniem wniosku do Ministerstwa Opieki Społecznej inspektor pracy powinien poddać szczegółowej analizie tekst układu, któremu ma być nadana moc powszechnie obowiązująca. W szczególności inspektor pracy, nie zmieniając w niczym merytorycznej treści układu, może zaproponować wprowadzenie do układu niezbędnych poprawek w celu zapewnienia układowi redakcji przejrzystej, zgodnej z obowiązującymi zasadami stylu, pisowni i przestankowania. Należy poddać kontroli, czy odpowiadają przepisom prawa użyte w układzie nazwy, miary i terminy prawne. W przypadku, gdy przejrzystość układu wymaga rozdzielenia go na części oznaczone paragrafami, inspektor pracy może podziału takiego dokonać, względnie podział istniejący na paragrafy poprawić lub uzupełnić.

§ 7. Z uwagi na okoliczność, że nadanie mocy powszechnie obowiązującej układowi zbiorowemu pracy zobowiązuje jedynie poszczególnych pracodawców i pracowników do stosowania układu zbiorowego pracy do poszczególnych umów o pracę, a więc dotyczy jedynie tej części układu zbiorowego pracy, która w myśl art. 1 ust. 1 pkt. 1 ustawy o układach zbiorowych pracy ustala warunki, jakim powinny odpowiadać indywidualne umowy o pracę lub o naukę uczniów przemysłowych, natomiast nie dotyczy ogólnych zobowiązań stron (art. 1 ust. (1) pkt. 2 ustawy), inspektor pracy może zaproponować stronom pominięcie w tekście układu postanowień, które mocy tej nie uzyskają, gdyż nie dotyczą poszczególnych umów o pracę (§ 10 rozp.).

§ 8. W przypadku, gdy nadana układowi moc powszechnie obowiązująca ma dotyczyć zakładów rzemieślniczych, a zainteresowani nie dołączyli do wniosku opinii izby rzemieślniczej, inspektor pracy powinien wystąpić do właściwej izby rzemieślniczej o udzielenie w ciągu dni 7 opinii co do możliwości rozciągnięcia mocy powszechnie obowiązującej układu na zakłady rzemieślnicze. W przypadku tym opinia izby rzemieślniczej winna być dołączona do wniosku przedstawianego przez inspektora pracy. Jeżeli izba rzemieślnicza w terminie określonym przez inspektora pracy stanowiska swego na wezwanie inspektora nie przedstawi, inspektor przedstawia Ministerstwu Opieki Społecznej wniosek bez opinii izby rzemieślniczej, wyjaśniając przyczyny powodujące brak tej opinii.

§ 9. Wniosek, złożony przez osobę uprawnioną wraz z niezbędnymi załącznikami i właściwym uzasadnieniem, inspektor pracy jest obowiązany w każdym razie przedstawić Mini-

sterstwu Opieki Społecznej, nawet jeżeli wniosek ten uważa za oczywiście bezzasadny.

§ 10. Po upływie terminu na zgłaszanie sprzeciwów przeciwko nadaniu układowi mocy powszechnie obowiązującej, inspektor pracy przedstawia zebrany materiał Ministerstwu Opieki Społecznej zgodnie z § 13 powołanego rozporządzenia, przy czym w sprawozdaniu poszczególne argumenty, zawarte w sprzeciwach, winny być przez inspektora pracy zaopiniowane.

Inspektor pracy obowiązany jest przedstawić Ministerstwu sprawozdanie po upływie terminu na zgłaszanie sprzeciwów nawet w przypadku, gdy żadne sprzeciwy nie wpłynęły.

W sprawozdaniu tym inspektor pracy powinien przytoczyć ewentualne nowe informacje lub argumenty w sprawie nadania układowi mocy powszechnie obowiązującej, bądź powołać się na swój wniosek pierwotny.

§ 11. Obwieszczenia i zarządzenia w związku z nadaniem układowi mocy powszechnie obowiązującej sporządza się według załączonych do niniejszej instrukcji 2-ch wzorów (zał. 1 i 2).

Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu:
(—) M. Klott

2 zał.

Zał. Nr 1 do instrukcji M. O. S
z dn. 2.VI. 1937 r.

O B W I E S Z C Z E N I E M I N I S T E R S T W A O P I E K I S P O Ł E C Z N E J

z dnia 193..... r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej na obszarze
dla wszystkich układowi zbiorowemu pracy
(przemysłów, gałęzi pracy, zawodów)

z dnia 193..... r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że

(pełna nazwa lub imię i nazwisko wnioskodawcy)

wniósł — wniosły do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich

(gałęzie pracy, kategorie zakładów, grupy przemysłu, zawody)

na obszarze

układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w..... w dniu.....

a) po stronie pracodawców przez

b) po stronie pracowniczej przez

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy..... okręgu — obwodu (.....) w ciągu dni 14.

(dokładny adres)

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

Z A R Z A D Z E N I E
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 193..... r.

o nadaniu układowi zbiorowemu pracy z dnia 193..... r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich

(gałęzie pracy, kategorie zakładów, grupy przemysłu, zawody)

na obszarze

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) i rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) nadaję moc powszechnie obowiązującą dla wszystkich

(gałęzie pracy, kategorie zakładów, grupy przemysłu, zawody)

na obszarze

układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w w dniu

(miejscowość)

Tekst powyższego układu został ogłoszony przy obwieszczeniu Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 193..... r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr....., poz.....).

Minister Opieki Społecznej

172.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 20.IV. 1937 r.

O B W I E S Z C Z E N I E

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 kwietnia 1937 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 maja 1937 r. Nr 39, poz. 313).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 226) ogłaszam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 604) z uwzględnieniem zmian, wynikających z powołanej wyżej ustawy.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram Kościłkowski*

1 zał.

ROZPORZĄDZENIE

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 października 1933 r.

o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 25 marca 1933 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 249) postanawiam, co następuje:

Art. 1.

Jeżeli polubowne załatwienie zatargu zbiorowego pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle, górnictwie, handlu, komunikacji lub w zakładach użyteczności publicznej, chociażby na zysk nieobliczonych, a prowadzonych w sposób przemysłowy, okaże się niemożliwe, a zatarg nabiera charakteru, zagrażającego ogólnopanstwowym interesom gospodarczym, Minister Opieki Społecznej może poddać taki zatarg rozstrzygnięciu komisji rozjemczej w trybie rozporządzenia niniejszego.

Art. 2.

(1) Pracownikami w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę, pracodawcami zaś — osoby zarówno fizyczne, jak i prawne, zatrudniające tych pracowników.

(2) Rozporządzenie niniejsze nie stosuje się do następujących kategorii pracowników:

1) do osób zatrudnionych w urzędach i instytucjach państwowych,

- 2) do osób zatrudnionych w zakładach i przedsiębiorstwach, podległych władzom wojskowym,
- 3) do pracowników przedsiębiorstw państwowych „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” i „Polskie Koleje Państwowe”,
- 4) do pracowników monopolów państwowych, prowadzonych w zarządzie państwowym, oraz pracowników administracji lasów państwowych,
- 5) do pracowników skomercjalizowanych przedsiębiorstw państwowych,
- 6) do osób zatrudnionych w szkołach i kursach zawodowych i artystycznych,
- 7) do pracowników urzędów gminnych i związków samorządowych oraz ich przedsiębiorstw i zakładów, w których umowa o pracę opiera się na statucie, regulującym stosunki służbowe, względnie na statucie etatu stanowisk służbowych.

Art. 3.

(1) Komisję rozjemczą powołuje Minister Opieki Społecznej.

(2) Orzeczenie komisji rozjemczej nabiera mocy prawnej:

- 1) jeżeli jest przyjęte przez uczestników zatargu lub
- 2) jeżeli Minister Opieki Społecznej zatwierdzi orzeczenie.

Art. 4.

Komisja rozjemcza, wydając orzeczenie, powinna się kierować przy stosowaniu istniejących przepisów i wykładni zobowiązań ogólnymi zasadami prawa i słuszności, przy ustalaniu zaś nowych warunków pracy uwzględniać interesy pracodawców i pracowników zgodnie z przeświadczeniem słuszności, biorąc pod uwagę potrzeby dobra publicznego i gospodarstwa społecznego.

Art. 5.

(1) Komisja rozjemcza ustala w orzeczeniu warunki, na jakich winny być zawierane indywidualne umowy o pracę w zakładach pracy, objętych zatargiem.

(2) Warunki umowy indywidualnej o pracę, mniej korzystne dla pracownika, niż przewiduje orzeczenie, ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia.

(3) Jeżeli warunki indywidualnej umowy o pracę dla pracowników są korzystniejsze, niż odpowiednie postanowienia orzeczenia — pozostają one w mocy.

(4) Organizacje, związane orzeczeniem, są obowiązane przestrzegać ścisłego wykonania jego postanowień przez swych członków oraz nie czynić nic, co by zmierzało do naruszenia tych postanowień.

(5) Pracodawców i pracowników, związanych orzeczeniem, obowiązuje wykonywanie i poszanowanie orzeczenia.

(6) Jeżeli pracodawca jest związany wobec tych samych pracowników i orzeczeniem i lokalną umową zbiorową, obowiązują go warunki najkorzystniejsze dla pracowników.

Art. 6.

Orzeczenie komisji rozjemczej stosuje się:

- 1) do istniejących indywidualnych umów o pracę — od chwili wejścia w życie orzeczenia,
- 2) do indywidualnych umów o pracę, zawartych po wejściu w życie, a w czasie obowiązywania orzeczenia — od chwili ich zawarcia.

Art. 7.

Zmiany umowy indywidualnej o pracę, zawarte na czas określony lub nieokreślony, wprowadzone do tej umowy przez orzeczenie w myśl art. 5, pozostają w mocy po wygaśnięciu (uchyleniu) orzeczenia. Zmiany te mogą być uchylone, a pierwotne warunki umowy indywidualnej przywrócone przez wypowiedzenie w terminie ustawowym lub zwyczajowym, przewidzianym dla odpowiednich umów, zawartych na czas nieokreślony. Natomiast w czasie obowiązywania orzeczenia wypowiedzenie może być uskutecznione, byleby termin końcowy tego wypowiedzenia przypadł nie wcześniej, niż na dzień wygaśnięcia (uchylenia) orzeczenia.

Art. 8.

(1) Orzeczenie komisji rozjemczej wydaje się zawsze na czas określony; orzeczenie to wygasa z upływem terminu.

(2) Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może uchylić orzeczenie komisji rozjemczej przed upływem jego terminu, jeżeli warunki gospodarcze od czasu wydania orzeczenia uległy zasadniczej zmianie.

Art. 9.

(1) Minister Opieki Społecznej, po uznaniu, że orzeczenie komisji rozjemczej posiada gospodarczo przeważające znaczenie w gałęzi pracy, objętej tym orzeczeniem, może, w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, na wniosek jednego z uczestników postępowania rozjemczego, nadać w drodze rozporządzenia moc powszechnie obowiązującą orzeczeniu w tej gałęzi pracy na całym obszarze, dla którego orzeczenie zostało wydane, lub dla części tego obszaru, na której uzyskało ono przeważające znaczenie.

(2) Rozporządzenie takie obowiązuje wszystkich pracodawców i pracowników do stosowania orzeczenia do indywidualnych umów o pracę.

Art. 10.

(1) Komisja rozjemcza składa się z przewodniczącego, wyznaczonego przez Ministra Opieki Społecznej, członka wyznaczonego przez Ministra Sprawiedliwości, członka, wyzna-

OBWIESZCZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 7 maja 1937 r.

ozonego przez Ministra właściwego ze względu na gałąź pracy, objętą zatargiem, oraz z ławników, powołanych przez przewodniczącego komisji rozjemczej w równej liczbie spośród osób, zgłoszonych przez przedstawicielstwo pracodawców i pracowników.

(2) W razie uchylenia się przedstawicielstwa od delegowania ławników lub uchylenia się ławników od udziału w obradach komisji rozjemczej lub w razie nieistnienia przedstawicielstwa na terenie, dla którego ma być wydane orzeczenie, komisja rozjemcza orzeka w składzie trzech członków wyznaczonych przez ministrów.

(3) Szczegółowe przepisy o składzie komisji rozjemczej, o sposobie powoływania jej członków oraz ławników, jak również przepisy o trybie postępowania, przewidzianego przez rozporządzenie niniejsze, wydaje Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz z Ministrem Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzenia.

Art. 11.

(1) Kto, będąc członkiem komisji rozjemczej lub rzeczoznawcą, a nie będąc funkcjonariuszem państwowym, ujawnia wiadomość powziętą z tytułu swego uczestnictwa w pracach komisji — podlega karze aresztu do czterech miesięcy i grzywny, albo jednej z tych kar.

(2) Jeżeli przestępstwo, określone w ust. (1), popełnione zostało z chęci zysku, albo miało na celu świadome zaszkodzenie interesom majątkowym osób lub przedsiębiorstw, których dotyczy ujawniona wiadomość, sprawca podlega karze więzienia do jednego roku i grzywny.

Art. 12.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu i innymi zainteresowanymi ministrami, stosownie do zakresu ich działania.

Art. 13.

(1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa pomorskiego, górnośląskiej części województwa śląskiego oraz powiatów szubińskiego, wyrzyckiego, inowrocławskiego i bydgoskiego.

(2) Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia termin, od którego rozporządzenie niniejsze traci moc obowiązującą.

Art. 14.

Rozporządzenie niniejsze nie uchyla postanowień rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy str. 1456).

w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dnia 16 kwietnia 1937 r. ustalającej warunki pracy i płacy w zawodzie malarskim mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw malarskich na obszarze miasta Poznania i miejscowości w promieniu 15 kilometrów od miasta Poznania.

(Monitor Polski z dnia 20 maja 1937 r. Nr 113, poz. 174).

Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Poznaniu, wniósł do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl § 2 rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych, oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem., str. 1456) podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw malarskich na obszarze miasta Poznania i miejscowości w promieniu 15 kilometrów od miasta Poznania umowie zbiorowej, zawartej w Poznaniu w dniu 16 kwietnia 1937 r. pomiędzy Cechem Mistrzów Malarskich w Poznaniu z jednej strony a Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Poznaniu z drugiej strony.

Tekst umowy podany jest poniżej.

Sprzeciw w sprawie nadania powyższej umowie mocy powszechnie obowiązującej wnieść należy do Ministerstwa Opieki Społecznej w ciągu dni 14 od ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Kościalkowski*

UMOWA ZBIOROWA

w zawodzie malarskim.

Pomiędzy Cechem Mistrzów Malarskich w Poznaniu, jako przedstawicielem pracodawców zawodu malarskiego, z jednej strony, a Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Okrąg w Poznaniu, jako przedstawicielem pracobiorców zawodu malarskiego, z drugiej strony, —

na posiedzeniu, odbytym w dniu 16 kwietnia 1937 r. w lokalu Inspektoratu Pracy 53 Obwodu w Poznaniu, pod przewodnictwem Józefa Rojszyska, p. o. podinspektora pracy, zawarto nastę-

pującą umowę zbiorową, ustalającą warunki pracy i płacy w zawodzie malarskim:

§ 1.

Umowa niniejsza obejmuje wszystkie zakłady pracy i przedsiębiorstwa malarskie w Poznaniu, oraz w miejscowościach położonych w obrębie 15 km poza Poznaniem.

§ 2.

Dzienny czas pracy wynosi 8 godzin, w sobotę 6 godzin.

§ 3.

Od dnia 19 kwietnia 1937 r. obowiązują następujące minimalne stawki płac godzinnych:

- 1) Czeladnik malarski w pierwszych trzech latach po złożeniu egzaminu czeladniczego 0.80 zł
- 2) Czeladnik malarski po trzech latach po złożeniu egzaminu czeladniczego 0.92 „
- 3) Strycharz 0.92 „

§ 4.

Przy pracach poza obrębem taryfowym, gdzie konieczne jest nocowanie, otrzymują pracownicy odpowiednie utrzymanie i stancję kosztem pracodawcy, jako dodatek do płac godzinnych, wolną podróż do miejsca pracy i z powrotem; przy trwaniu pracy ponad trzy tygodnie, otrzymują pracownicy wolny przejazd z miejsca pracy do miejsca zamieszkania i z powrotem co trzeci tydzień.

Czas podróży liczy się jako zwykły czas pracy. Przy pracach poza obrębem miasta Poznania otrzymują pracownicy koszty podróży.

§ 5.

Przy pracach połączonych z większym niebezpieczeństwem (na wieżach, rusztowaniach ponad 10 m wysokich i t. p.) otrzymują pracownicy 10% dodatku do płac godzinnych.

§ 6.

Wypłatę zarobku dokonywa się tygodniowo w sobotę po ukończeniu pracy. Dłuższe oczekiwanie za wypłatą ponad 1 godzinę będzie opłacane jako czas pracy.

Razem z wypłatą zarobku otrzymują pracownicy rozliczenie dokonanych potrąceń.

§ 7.

Prace akordowe są wzbronione. Powierzone pracownikom prace winny być czysto, fachowo i pilnie wykonywane. Aby umożliwić powyższe, winien pracodawca dostarczyć na czas potrzebnych materiałów i narzędzi.

§ 8.

Pracownik jest zobowiązany potrzebny materiał do pracy zamówić tak wcześnie, by pracodawca mógł takowy na czas dostarczyć. O ile z winy pracownika nie nastąpi na czas dostarczenie materiału, nie może pracownik domagać się zapłaty za przerwę powstałe w pracy.

§ 9.

Każdy pracownik winien posiadać pędzle do ciągnięcia pasków, pędzelki do wykonywania ornamentacji, szpachtel i sznur do sznurowania.

§ 10.

Przebieranie i mycie winno odbywać się przed rozpoczęciem względnie po ukończeniu pracy. Potrzebne mydło zamawia pracownik na równi z innymi materiałami. Na większych pracach winna znajdować się szatnia do przebierania i przechowywania garderoby.

§ 11.

Przyjmowanie i zwalnianie pracowników odbywa się w sposób, przewidziany w odpowiednich ustawach i rozporządzeniach.

Do pracy przyjmuje się tylko miejscowych pracowników.

Za działalność związkową nie może pracownik być przesładowany.

§ 12.

Wykonywanie prac dla osób trzecich jest pracownikom wzbronione. Niezastosowanie się do tego powoduje zwolnienie z pracy bez ustawowego wypowiedzenia najmu pracy.

§ 13.

Umowa pracy i płacy winna być wywieszona w każdym warsztacie na widocznym miejscu.

§ 14.

Strony, zawierające umowę niniejszą, obowiązują się roztoczyć pieczę nad przestrzeganiem przez swych członków zasad i ustanowionych płac taryfowych, które są płacami minimalnymi, i żadnych sprzecznych poczynań nie popierać.

§ 15.

Umowa niniejsza obowiązuje od 19 kwietnia 1937 r. do dnia 31 marca 1938 r. O ile umowa nie zostanie wypowiedziana przez jedną ze stron na trzy miesiące przed jej upływem, t. j. najpóźniej dnia 31 grudnia 1937 r., umowa przedłuża się automatycznie na dalszy rok z zachowaniem wspomnianego terminu wypowiedzenia.

Poznań, dnia 16 kwietnia 1937 r.

Cech Mistrzów Malarskich
w Poznaniu

(—) *Ulatowski* st. cechu

(—) *Cz. Mikołajski*, sekr. cechu

Centralny Związek Robotn. Przem.
budowl., Drzewn., Ceram. i Pokr.
Zaw. w Polsce, Sekretariat Okręgowy
w Poznaniu

(—) *Fr. Kowalewski*, sekretarz okręgu

(—) *A. Jankowiak*, komisja zarobk.

(—) *Roman Romiński*.

(—) *J. Rojszyk*,
p. o. podinspektora pracy.

174.

ZARZĄDZENIE

KOMISARZA DEMOBILIZACYJNEGO

dla obszaru województwa pomorskiego, miasta i powiatu Bydgoszcz, miasta i powiatu Inowrocław oraz powiatów szubińskiego i wyrzyskiego

z dnia 7 maja 1937 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Specjalnej Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Bydgoszczy z dnia 5 lutego 1937 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle graficznym na obszarze województwa pomorskiego i powiatów: bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i wyrzyskiego.

(Monitor Polski z dn. 26 maja 1937 r. Nr 118, poz. 180).

Na podstawie § 23 rozporządzenia o przyjmowaniu i wydalaniu robotników podczas okresu demobilizacji gospodarczej z dnia 3 września 1919 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niemieckiej str. 1500) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Specjalnej Komisji Pojednawczo - Rozjemczej w Bydgoszczy z dnia 5 lutego 1937 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle graficznym na obszarze województwa pomorskiego i powiatów: bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i wyrzyskiego nadaję moc obowiązującą, poczynając od dnia 5 lutego 1937 r.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

Komisarz Demobilizacyjny:

(—) *H. Zagrodzki*

i zał.

Zał. do zarz. Komisarza Demobilizacyjnego z dn. 7.V. 1937 r.

ORZECZENIE.

Specjalna Komisja Pojednawczo-Rozjemcza w Bydgoszczy — ustanowiona zarządzeniem Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 17 listopada 1936 r. Nr Pp. 3/1-6 w celu załatwienia zatargu w przemyśle graficznym na terenie województwa pomorskiego i powiatów: bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i wyrzyskiego, na posiedzeniach w dniach 14 i 30 stycznia

oraz 5 lutego 1937 r. w lokalu Zarządu Miejskiego w Bydgoszczy (Ratusz) w składzie ustalonym powyższym zarządzeniem:

Przewodniczący

sędzia okr. *Adam Barycza*

Ławnicy stali ze strony
pracodawców

przemysł. *Hechliński Jakub*

dyr. inż. *Gayczak Tadeusz*

przemysł. *Wiese Stefan*

Ławnicy stali ze strony
pracowników:

drukarz *Raczyński Franciszek*

drukarz *Dymek Piotr*

robotnik *Tykiwiński Jan*

w sprawie:

1) Zrzeszenia Związków zawodowych drukarzy i pokrewnych zawodów na województwo pomorskie z siedzibą w Toruniu, ul. Wielkie Garbary Nr 11,

działającego przez pełnomocnika *p. Jana Weissa*

przeciwko

2) Korporacji Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Pomorze z siedzibą w Grudziądzu, ul. Grobłowa Nr 29/31,

działającego przez pełnomocnika *p. Władysława Grobelnego*,

po zbadaniu całokształtu sprawy, przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wysłuchaniu głosów stron, ustaleniu punktów spornych, oraz po stwierdzeniu, że nie można doprowadzić stron prowadzących spór do ugody, na podstawie §§ 25 i 27 dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem., str. 1456).

o r z e k a:

§ 1.

Niniejsze orzeczenie oraz taryfa płac obowiązuje wszystkich pracodawców i pracobiorców przemysłu graficznego na terenie województwa pomorskiego od daty ogłoszenia w Monitorze Polskim.

Wszelkie umowy taryfowe oraz umowy indywidualne, zawarte pomiędzy pracodawcami a pracobiorcami na gorszych warunkach niż ustalono w niniejszym orzeczeniu, są nieważne.

§ 2.

Czas pracy.

Czas pracy, rozkład godzin dziennych i nocnych, reguluje ustawa z dnia 18.XII. 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu. Godziny rozpoczynania i kończenia pracy jak również czas przerwy obiadowej oznacza Zarząd zakładu w porozumieniu z pracownikami tegoż zakładu. Przerwa obiadowa we wszystkich dniach tygodnia powinna być o jednym czasie.

§ 3.

1) Pracowników wykwalifikowanych dzieli się na trzy kategorie, których stawki zarobkowe wynoszą:

dla składaczy ręcznych i maszynistów drukarskich w **Toruniu, Grudziądzu i Gdyni:**

a)	w pierwszym i drugim roku po wyuczeniu	0.68 zł za godz.
b)	od trzeciego do piątego roku " " "	0.95 " " "
c)	po piątym roku " " "	1.18 " " "

w miastach poniżej 50.000 mieszkańców:

a)	w pierwszym i drugim roku po wyuczeniu	0.69 zł za godz.
b)	od trzeciego do piątego roku " " "	0.90 " " "
c)	po piątym roku " " "	1.12 " " "

Stawki wymienione pod pkt a), b) i c) podwyższa się o 5% w zamian za niepłatne dni świąteczne, określone w rozp. Prez. Rzpl. z dn. 15.XI. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 104/24, poz. 928) i ustawy z dnia 18.III. 1925 r. w przedmiocie zmian powyższego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr 34/25, poz. 234).

2) Korektorzy otrzymują 5% ponad minimum, o ile są wyuczonymi drukarzami.

3) Oddziałowi, metrapaże pism codziennych otrzymują 15% ponad minimum.

4) Minimum litografów, kamieniodrukarzy, chemigrafów i rotograwiurzystów (trawiarzy i fonografów) wynosi 15% ponad stawki kategorii a), b) i c). O ile wykonywa dwie powyżej wymienione czynności, otrzymuje plus 20%.

5) Składacze przy maszynach wszelkich systemów, o ile stale przy maszynach pracują, otrzymują 20% ponad minimum.

6) Maszynista pracujący przy maszynie rotacyjnej oraz stereotypyry otrzymują 10% ponad minimum.

7) Minimum introligatorów wynosi 10% mniej od kategorii a), b) i c).

8) Oddziałowi w introligatorni otrzymują 15% ponad płacę introligatora.

9) Pracownicy introligatorni i innych oddziałów otrzymują zapłatę według ogólnej prawomocnej taryfy Centralnego Związku Pracodawców Ziemi Północno - Zachodnich w Bydgoszczy.

10) Nowi uczniowie otrzymują:

- a) w pierwszym roku—3.00 zł tygodniowo,
- b) w drugim roku—4.00 zł tygodniowo,
- c) w trzecim roku—5.00 zł tygodniowo,
- d) w czwartym roku—8.00 zł tygodniowo.

11) Praca nocna wykonana w godzinach od 10-ej wieczorem do 6-ej rano kosztuje 25% więcej od stawek zwykłych i obowiązuje do 40 godzin tygodniowo.

12) Płaci się jedynie za przepracowany czas pracy.

13) Ewentualnie przepracowany czas w święta opłaca się według obowiązującej ustawy.

14) Czas uroczystości, ustanowionych przez Zarząd zakładu w normalnych godzinach pracy, jest płatny.

15) Praca w dzień wigilijny trwa 6 godzin.

16) Za zmuszony przez pracownika czas pracy skutkiem wezwania przez władzę woj-

skową oraz w sprawach opiekuńczych jak również w razie nagłego zachorowania nie potrąca się pracownikowi z płacy, o ile żmuda nie przekraczała dwóch godzin.

17) Wypłaty tygodniowo uskutecznia się w piątek za ubiegły tydzień od piątku rana do czwartku wieczora. Zmiany w poszczególnych zakładach są dopuszczalne tylko w porozumieniu z pracownikami.

18) Jeżeli dzień wypłaty przypada w święto, należy wypłatę uskutecznić w dzień roboczy poprzedzający święto.

Wypłata winna odbywać się w czasie pracy.

19) Wszelkie spory odnośnie do niniejszego regulaminu załatwia Komisja cennikowa, składająca się z trzech członków ze strony pracodawcy i trzech członków ze strony pracobiorców.

§ 4.

Nadgodziny uregulowane są przepisami ustawy.

§ 5.

Przyjęcie i zwolnienie pracownika reguluje ustawa.

§ 6.

Urlopy reguluje specjalna ustawa.

§ 7.

Zapotrzebowanie pracowników należy uskuteczniać w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy.

§ 8.

Przepisy dla składaczy maszynowych.

- 1) składacze maszynowi są zobowiązani kształcić przekazanych im uczni przy wszelkich czynnościach, dotyczących maszyny do składania,
- 2) uczniem przy maszynie do składania może być uczeń drukarski (w 4 roku nauki) lub wykwalifikowany pomocnik drukarski,
- 3) przy wyuczaniu na składaczy maszynowych uwzględnia się w pierwszym rzędzie personel własnego zakładu,
- 4) nauka składania maszynowego trwa 13 tygodni, 26 tygodni zaś, jeżeli tenże pracuje przy maszynie tylko połowę dnia,
- 5) przez czas nauki płaci zakład przyuczającemu się pomocnikowi minimum ręcznych składaczy,
- 6) minimum zestawu maszynowego wynosi dla linotypistów i monotypistów 6.000 liter za płytą godzinę, dla typografistów 4.500 liter,
- 7) składacz maszynowy może być zatrudniony jako składacz ręczny, jeśli zajdą większe przeszkody, których sam nie jest w możności usunąć, lub też w braku rękopisu, i otrzymuje płacę składacza ręcznego,
- 8) metal potrzebny składaczowi maszynowemu należy mu dostarczyć w stanie czyszczonym i suchym,
- 9) każdą zmianę obowiązuje dziennie $\frac{1}{2}$ godzinne czyszczenie i oliwienie odpowiednich części maszyny, oprócz czyszczenia ogólnego raz w tygodniu. Matryce i magazyn powinny być czyszczone przynajmniej raz w miesiącu. Czyszczenia te odbywają się w czasie pracy.

§ 9.

Przepisy dla maszynistów.

- 1) maszynista pracujący przy maszynie rotacyjnej, w razie braku pracy przy tejże, może być zatrudniony również przy maszynie płaskiej lub przy stereotypii z płacą odnośnych stawek,
- 2) każdy maszynista obowiązany jest w razie nagłej potrzeby do osobistego nakła-

dania jako też do wyuczania ucznia, względnie nakładaczki tejże czynności.

§ 10.

Przepisy dla uczniów.

- 1) kandydaci winni ukończyć co najmniej szkołę powszechną,
- 2) przy przyjmowaniu uczni winno się zażądać uczynić przepisom w przedmiocie pracy młodocianych według miarodajnej ustawy,
- 3) nauka trwa cztery lata,
- 4) ilość uczni reguluje odnośne rozporządzenie województwa,
- 5) każdy uczeń w przemyśle poligraficznym musi być zarejestrowany w biurze Korporacji Zakładów Graficznych i Wydawniczych na województwo pomorskie z siedzibą w Grudziądzu,
- 6) uczniów wolno zatrudniać tylko w zakładach, których stanowisko właściciela lub kierownika zajmuje fachowiec z przynajmniej 10-letnią praktyką.

§ 11.

Przepisy ogólne.

- 1) pracy składacza ręcznego lub maszynowego, maszynisty drukarskiego, dalej prac w zawodach pokrewnych (tj. ofsetu, litografii, chemigrafii, rotograwiury itp.), wykonywanych w myśl dotychczasowych zwyczajów przez wykwalifikowanych pracowników, posiadających świadectwa ukończenia praktyki zawodowej i uczniów zarejestrowanych, nie wolno wykonywać siłom pomocniczym,
- 2) pracownik jest obowiązany do punktualnego rozpoczęcia pracy, tj. na oznaczoną godzinę być gotowym na miejscu i aż do ukończenia czasu pracy być czynnym,
- 3) w czasie pracy nie wolno w zakładach przyjmować odwiedzin. Nagłe i ważne porozumienie się z osobami nie należącymi do współpracowników danego zakładu powinno być załatwione w miejscu oznaczonym przez zakład,
- 4) pracobiorcom nie wolno w jaki bądź sposób wywierać wpływu na prace autorskie. Oddane składaczowi rękopisy muszą być bez oporu i krytyki złożone,
- 5) za szkody powstałe zakładowi z winy pracownika odpowiada każdy osobiście,
- 6) używanie napojów alkoholowych w zakładach jest wzbronione. Przybycie do

pracy w stanie nietrzeźwym powoduje upomnienie. W razie powtórnego przyjscia w stanie nietrzeźwym może nastąpić natychmiastowe zwolnienie z winy pracobiorcy,

- 7) wszelkie pretensje w stosunku do pracodawcy, wynikające z niniejszego orzeczenia oraz przepisów przewidzianych odnośnymi obowiązującymi ustawami, winny być zgłaszane przez pracowników najpóźniej w czasie wypłaty.

§ 12.

Warunki higieniczne w zakładach

są uregulowane rozporządzeniami ustaw państwowych. W każdym zakładzie winny być dostarczone pracującym czyste ręczniki i mydło.

§ 13.

Czas trwania taryfy płac

zamieszczonej w niniejszym orzeczeniu obowiązuje na czas sześciu miesięcy od daty ogłoszenia w Monitorze Polskim i przedłuża się automatycznie, o ile nie nastąpi dwumiesięczne wypowiedzenie jednej ze stron.

Bydgoszcz, dnia 5 lutego 1937 r.

Przewodniczący:
(—) *Barycza*

Ławnicy — Pracodawcy:
(—) *Stefan Wiese*
(—) *Gayczak*
(—) *Hechliński.*

Ławnicy — Pracobiorcy:
(—) *P. Dymek*
(—) *Fr. Raczyński*
(—) *Tykwiński.*

IV. Opieka społeczna.

175.

OKÓLNIK Nr 29/37

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 5 czerwca 1937 r. Nr Op. 22/6-7

w sprawie kolonij i półkolonij letnich w 1937 r.

Do

Panów Wojewodów.

Tegoroczna akcja dożywiania dzieci i młodzieży, przeprowadzona w myśl wytycznych moich z dnia 27 sierpnia 1936 r. Nr Op. 14/7-6, przy współdziałale finansowym Komitetów Pomocy Zimowej Bezrobotnym, dała w porównaniu z latami ubiegłymi wyniki dodatnie mimo, że nie mogła ona jeszcze osiągnąć swego pełnego zasięgu, odpowiadającego niezbędnym potrzebom terenu.

Akcję tę charakteryzowały w dużej mierze następujące cechy: powszechność, jednolitość form i zasad działania, wynikająca z koncentracji wszystkich wysiłków w jednym ręku, wreszcie całość.

Jeżeli dotychczasowe w tym kierunku wysiłki Panów Wojewodów oceniam pozytywnie, to pragnę jednocześnie podkreślić konieczność takiego dalszego systematycznego rozwijania i pogłębiania akcji pomocy dzieciom i młodzieży w organizacyjnym oparciu o Komitety Pomocy Dzieciom i Młodzieży, ażeby żadne dziecko korzystające dotychczas z pomocy nie zostało jej pozbawione tak długo, jak długo istnieć będzie potrzeba tej pomocy.

Myślą przewodnią zatem całej akcji winna być zasada ciągłości, bowiem tylko trwały charakter akcji zapewni istotne polepszenie warunków bytowania dzieci.

W szczególności fakt likwidacji agend Pomocy Zimowej, jako źródła dopływu środków na powyższy cel, nie powinien w żadnym wypadku wpłynąć hamująco na przebieg omawianej akcji do końca roku szkolnego zarówno co do już ustalonej jej normy, jak i treści.

Rzeczą ważną będzie zapewnić Komitetom potrzebne środki ze źródeł samorządowych, Funduszu Pracy, ubezpieczeń społecznych, a przede wszystkim z ofiarności publicznej.

Również w związku z likwidacją Komitetów Pomocy Zimowej Bezrobotnym konieczną będzie ścisła współpraca wojewódzkich biur Funduszu Pracy rozporządzających na ten cel środkami materialnymi z podległymi Panom Wojewodom wydziałami pracy i opieki (pracy, opieki i zdrowia), sprawującymi nadzór nad działalnością Komitetów Pomocy Dzieciom i Młodzieży.

Bezpośrednim dalszym etapem ciągłości opieki nad dziećmi i młodzieżą poprzez Komitety Pomocy Dzieciom i Młodzieży będzie rozpoczynająca się z nastaniem feryj szkolnych akcja kolonij i półkolonij letnich, która winna dążyć w pierwszym rzędzie do objęcia dzieci i młodzieży dotychczas dożywianych.

Przepracowane przez urzędy wojewódzkie plany działalności kolonij i półkolonij letnich w roku bieżącym posłużyły jako podstawa do ustalenia ogólnego planu tej akcji dla całego Państwa.

Plan ten został uzgodniony z Funduszem Pracy, przy czym zarówno Ministerstwo Opie-

ki Społecznej jak i Fundusz Pracy przeznaczają w roku bieżącym większe, niż w minionym okresie kredyty na ten cel, co da możność Panom Wojewodom stosunkowego rozszerzenia zasięgu liczbowego akcji, oddając pierwszeństwo półkoloniom, jako tańszej formie opieki, zwłaszcza w miastach mniejszych i w ośrodkach wiejskich.

Proszę Panów Wojewodów, aby realizacja zasad wspomnianej akcji znalazła pełny wyraz w terenie w sensie ześrodkowania kierownictwa tej akcji w urzędach wojewódzkich przy udziale wojewódzkich komisji do spraw kolonij letnich oraz w porozumieniu z wojewódzkimi biurami Funduszu Pracy.

Poza sumami przeznaczonymi bezpośrednio urzędowi wojewódzkim Ministerstwo przeznacza dość znaczne kredyty dla instytucji społecznych, ogarniających swoją działalnością większe tereny, jak Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, Rodzina Wojskowa, Rodzina Polityczna, Zrzeszenie Kół Gospodyń Wiejskich, Towarzystwo „Opieka”, Federacja Związków Obronców Ojczyzny itd.

W związku z powyższym dla uniknięcia ewentualnego dublowania pomocy zarządziłem, aby centralne zarządy wspomnianych instytucji

przesłały zainteresowanym urzędowi wojewódzkim plany podziału przyznanych subwencji w terenie, co należy mieć na uwadze przy ewentualnym subwencjonowaniu oddziałów (fili) tych instytucji na miejscu.

Wreszcie, wobec przeznaczenia przez instytucje ubezpieczeń społecznych zwiększonych kredytów na zorganizowanie w roku bieżącym akcji kolonij i półkolonij dla dzieci osób ubezpieczonych — celem scharmonizowania tej akcji z planem ogólnym ubezpieczalnie społeczne otrzymują równocześnie polecenie dostarczenia Panom Wojewodom wszelkich informacji, dotyczących organizowania przez nie kolonij i półkolonij oraz współdziałania w miarę możliwości w realizacji ogólnego planu akcji w zakresie techniczno-organizacyjnym.

Podając powyższe zasadnicze wytyczne tegorocznej akcji kolonij i półkolonij letnich, proszę Panów Wojewodów o położenie specjalnego nacisku na podejmowane przez Wojewódzkie Komitety Pomocy Dzieciom i Młodzieży prace w kierunku objęcia akcją możliwie największej liczby działwy.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram Kościalkowski*

V. Zdrowie publiczne.

176.

INSTRUKCJA

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 12 maja 1937 r.

o komisji egzaminacyjnej dla techników dentystycznych.

(Monitor Polski z dnia 22 maja 1937 r. Nr 115, poz. 175).

W związku z § 10 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 12 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 264) zarządzam, co następuje:

(1) Komisja egzaminuje tylko tych kandydatów na uprawnionych techników dentystycznych, którzy zgodnie z przepisami § 6 powołanego wyżej rozporządzenia otrzymali zezwolenie na samodzielne wykonywanie czynności techniczno - dentystycznych z prawem przystąpienia do egzaminu i będą dopuszczeni do egzaminu przez Ministerstwo Opieki Społecznej.

(2) Podczas egzaminu na sali mogą być poza osobami wchodzącymi w skład komisji tylko kandydaci podlegający egzaminowi.

(3) Komisja egzaminuje w ramach szczegółowego programu, dołączonego do niniejszej in-

strukcji, według ustalonego przez siebie podziału czynności.

(4) Ocena egzaminu może być tylko dwóch rodzajów: a) z wynikiem pomyslnym, b) z wynikiem ujemnym. Uchwały co do oceny zapadają większością głosów.

(5) Z przebiegu egzaminu komisja sporządza każdego dnia protokół, który winien obejmować dzień egzaminu, imiona i nazwiska kandydatów w tym dniu egzaminowanych, ocenę egzaminu, podpisy przewodniczącego i członków komisji. Po ukończeniu egzaminu komisja przedkłada zbiór protokołów Ministerstwu Opieki Społecznej.

(6) Każdego dnia po ukończeniu egzaminu, przewodniczący ogłasza wynik egzaminu.

(7) Po ukończeniu egzaminu Ministerstwo Opieki Społecznej wypłaci niezwłocznie należność osobom wchodzącym w skład komisji, licząc dla każdej z tych osób po 20 zł od egzaminowanego.

(8) Nad ogólnym przebiegiem egzaminu czuwa przewodniczący komisji. Zakres czynności przewodniczącego w szczególności obejmuje:

- a) baczenie, aby do egzaminu dopuszczeni byli jedynie kandydaci zakwalifikowani przez Ministerstwo Opieki Społecznej;
- b) przestrzeganie, aby egzamin odbywał się ściśle według programu ustalonego w ust. (3);

c) prawo czasowego zawieszenia egzaminu w przypadkach zdekompetyowania komisji lub naruszenia porządku, uniemożliwiającego normalne urzędowanie.

(9) O zawieszeniu egzaminu komisja sporządza oddzielny protokół, który przedkłada Ministerstwu Opieki Społecznej.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *Marian Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do instrukcji M. O. S. z dn. 12.V. 1937 r.

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM EGZAMINÓW DLA TECHNIKÓW DENTYSTYCZNYCH.

a) Program egzaminu z anatomii jamy ustnej i zębów.

Szkielet: zuchwa, szczęka górna, kość podniebienna.

Podniebienie twarde i miękkie.

Dno jamy ustnej.

Słiniaki.

Gardło w ogólnych zarysach.

Naczynia i nerwy jamy ustnej.

Zęby, ich rozwój i budowa.

b) Program egzaminu z fizjologii jamy ustnej.

Słiniaki. Ślina pod względem chemicznym.

Unerwienie gruczołów ślinowych, mechanizm nerwowy wydzielania śliny.

Czynniki pobudzające i wydzielanie śliny.

Akt żucia, jego mechanizm i znaczenie fizjologiczne.

c) Program egzaminu z patologii ogólnej i anatomii patologicznej jamy ustnej.

Przyczyny chorób zewnętrzne: mechaniczne (wstrząs, kontuzja, zgniecenie), fizyczne (wpływ ciepłoty, ciepła, zimna, oparzenia, odmrożenia, wpływ światła, wpływ elektryczności, wpływ parcia barometrycznego, rozrzedzenie powietrza, zwiększenie parcia). Wpływ klimatu i gleby na powstanie chorób.

Przyczyny chorób chemiczne, infekcyjne (bakterie) i inne.

Urządzenia obronne ustroju. Oporność. Odporność.

Patologia komórki i tkanek.

Zmiany wsteczne (ogólna charakterystyka i podział). Zanik prosty. Zanik z ucisku, wskutek zmienionej czynności, na tle nerwowym.

Martwica i zgorzel.

Zmiany postępowe (gojenie się i przerost).

Zapalenie (objawy ogólne, odczyn ze strony naczyń, zmiany w tkankach).

Ogólne pojęcie o nowotworach.

Zaburzenia w krążeniu (krwotok, przekrwienie, niedokrwistość, zakrzep, zator, zawał, obrzęk).

d) Program egzaminu z chorób zębów, ich leczenia i wyjmowania.

Choroby twardych tkanek zęba. Próchnica ostra i przewlekła.

Przyczyny wywołujące i usposabiające do próchnicy.

Objawy próchnicy.

Leczenie próchnicy.

Nadwrażliwość zębiny przy próchnicy. Środki do jej zwalczania.

Osad, kamień nazębny, nalot Pristley'a. Ubytki niepróchnicowego pochodzenia.

Zmiany wrodzone w twardych tkankach.

Choroby miążgi. Zaburzenia w krążeniu, procesy wsteczne, zmiany postępowe.

Zapalenia miążgi i ich podział co do przebiegu.

Przyczyny zapaleń miążgi. Drogi infekcji miążgi.

Ogólna charakterystyka kliniczna i anatomopatologiczna ostrych i przewlekłych zapaleń miążgi.

Ostre surowicze i ropne (częściowe i całkowite) zapalenie miążgi.

Objawy tych chorób.

Przewlekłe włókniste zapalenie miążgi, przewlekłe ropne zapalenie miążgi.

Przewlekłe ziarninowe zapalenie miążgi i objawy tych chorób.

Zejścia zapaleń miążgi.

Sposoby badań zębów przy ustalaniu diagnozy.

Leczenie zapaleń miążgi. Arsenik, jego właściwości, niezbędne ostrożności przy stosowaniu i opatrunku, postępowanie po arseniku.

Zasady extirpcji miążgi i powikłania.

Zasady plombowania przewodu i materiały do tego używane.

Anatomiczne i anatomopatologiczne wskazania do amputacji.

Pasty przy amputacji.

Zgorzel miążgi i jej podział.

Etiologia zgorzeli i charakter infekcji.

Objawy częściowej zgorzeli i jej leczenie.

Objawy zgorzeli całkowitej, suchej, wilgotnej. Różnica między zgorzelą a obumarciem.

Leczenie zgorzeli.

Sposoby uzyskania drożności przewodów.

Sterylizowanie przewodów, używane ku temu środki.

Technika plombowania przewodów, ważniejsze pasty.

Zapalenie ozębnej i tkanek, otaczających zęb, wynikające stąd powikłania.

Leczenie zapaleń ozębnej.

Metodyka plombowania. Anatomia zęba ogólna i poszczególna. Trepanacja zęba i otwarcie komory. Metody badania zębów. Uprzywilejowane miejsca próchnicy.

Sterylizacja instrumentów. Izolacja zębów od śliny.

Zasadnicze wymagania dobrze przygotowanego ubytku.

Ubytki centralne i złożone. Punkty styczne i linie styczne. Następstwa uszkodzenia brodawki dziąsłowej.

Formówki, plastyczne i nieplastyczne materiały do plombowania.

Przegląd materiałów, dodatnie i ujemne ich strony.

Materiały do opatrunków. Cementy fosforowane, cementy krzemowe, amalgameat miedzi, amalgameat srebra. Złoto i inne materiały.

Skład i cechy materiałów plastycznych do plombowania.

Leczenie zębów mlecznych.

Leczenie zębów u młodzieży w okresie szkolnym.

Wyjmowanie zębów.

Sposoby wyjmowania zębów.

Instrumenty i ich sterylizacja.

Przygotowanie jamy ustnej przed wyjęciem zęba.

Możliwe powikłania po wyjęciu zęba.

Ogólne pojęcie o ranach i ich leczeniu.

Środki lecznicze dewitalizujące i odkażające.

Środki zamrażające (chlórek etylu).

e) Program egzaminu z techniki dentystycznej.

Znajomość materiałów, narzędzi, przyrządów, używanych w technice dentystycznej.

Otrzymywanie wycisków i modeli.

Zęby sztuczne i ich zastosowanie.

Okluzja i artykulacja. Staw żuchwowy, ruch żuchwy.

Zgryzadła. Zdejmowanie zgryzu.

Ustawienie modeli w zgryzadle anatomicznym. Ustawienie zębów.

Dostawki ruchowe i utwierdzenie tych w jamie ustnej.

Płyty podstawowe dostawek, metalowe, kauczukowe. Wulkanizowanie.

Korony metalowe i zęby ówiewkowe. Mostki stałe i do zdejmowania.

Wskazania. Zatykadła.

lic w roku bieżącym podane w załączniku leki i środki opatrunkowe, celem bezpłatnego rozdawnictwa, najbardziej potrzebującym, którzy nie mogą ich nabyć ani uzyskać od ubezpieczalni społecznej.

Celem najlepszego i najprostszego rozdziału wspomnianych leków, Ministerstwo Opieki Społecznej poleca lekarzom powiatowym przedstawić urzędowi wojewódzkim (komisariatowi rządu na m. st. Warszawę), najdalej do dnia 30 czerwca 1937 r., zapotrzebowanie na niezbędne ilości leków i środków opatrunkowych, przy równoczesnym nadesłaniu zestawienia orientacyjnej liczby osób, które powinny otrzymywać leki bezpłatnie, uwzględniając oddzielnie:

- a) dzieci,
- b) chorych na gruźlicę,
- c) " " jaglicę,
- d) " " choroby weneryczne,
- e) innych.

Równocześnie z zapotrzebowaniem na leki należy wskazać dokładne adresy ośrodków zdrowia i samodzielnych przychodni oraz ilości leków, przewidziane dla każdej z nich oddzielnie i rodzaj opakowania (w jakich porcjach), tak aby mogły one być wysłane bezpośrednio pocztą do miejsca przeznaczenia i wydawane chorym bez potrzeby przepakowywania.

Urzędy wojewódzkie i komisariat rządu powinny otrzymane od lekarzy powiatowych dane opracować, zestawić i wraz z opinią przesłać Ministerstwu najdalej do dnia 15 lipca r. b.

Podsekretarz Stanu:

(—) *Dr E. Piestrzyński*

1 zał.

Zał. do p. o. M. O. S. z dn. 28.V. 1937 r. Nr Zn. 3/c21-7.

LISTA LEKÓW I ŚRODKÓW OPATRUNKOWYCH

dla bezpłatnego rozdawnictwa chorym bezrobotnym i najuboższym leczonym w ośrodkach zdrowia i przychodniach społecznych w roku 1937/38.

1. Mieszanka wapniowa (Calc. lacticum 60,0 Calc. glycerinophosphor. 15,0 Phosphit pulv. 4,0) 3,600 kg
2. Mieszanka (Herba Equiseti Herba Polygoni avicularis) 4,800 "
3. Sirupus lactocreoleti 4,000 "
4. Codeinum phosphoricum tabl. 0,02 500,000 szt.
5. Species pectorales 2,400 kg
6. Pyramidon tabl 0,3) 200,000 szt.
Pyramidon tabl 0,5)
7. Sol. arsenicalis Fovleri (we fiaskach à 10,0) 100 kg

177.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 28 maja 1937 r. Nr Zn. 3c/21-7

w sprawie bezpłatnych leków dla ubogich.

Do

Panów: wojewodów, komisarza rządu na m. st. Warszawę i starostów.

Pragnąc ułatwić leczenie najuboższej części ludności i bezrobotnych, będących pod opieką higieniczną - lekarską ośrodków zdrowia i samodzielnych przychodni społecznych, Ministerstwo Opieki Społecznej zamierza przydzie-

8. Tinctura Convallariae majolis	10 kg	35. Ophthalmol 2% w tubach łącznie z pałeczką szklaną Karpińskiego	30,000 szt.
9. Tran leczniczy	300,000 "	Ung. ophthalmicum 2% w tubach à 5,0 łącznie z pałeczką szklaną (wyrób własny)	30,000 "
10. Vitavit we flaszkach o pojemności 10 ccm	8,000 fl.	36. Siarczan miedzi w obsadce	1,000 "
11. Calcium lacticum	400 kg	37. Alumen w obsadce	1,000 "
12. Glycerophosphat granul. fl. à 100,0 L. S. S.	8,000 fl.	38. Nadmanganian potasowy w tabl. po 0,1	100 kg
13. Sirupus Thymi comp. we fl. po 100,0	8,000 "	39. Nadmanganian potasowy w tabl. po 0,25	300 "
14. Talcum venetum	800 kg	40. Wata lniana w paczkach po 25,0 netto waty	3,000 "
15. Ocet sabadyllowy własnego wyrobu	4,000 "	41. Lignina w paczkach po 50,0	10,000 "
16. Ung. acid. borici c. Vaselin. polonic. flav.	2,000 "	42. Flaszki okr. 1/2 białe o pojemn. 200,0	10,000 szt.
17. Prorgol	200 "		
18. Nadmanganian potasowy	300 "		
19. Azotan srebra krystaliczny w pałeczkach	50 "		
20. Jodek potasu	50 "		
21. Bismuthum tribromphenylicum	20 "		
22. Acetum pyrolignosum crudum w butelk. po 0,5 kg	10,000 "		
23. Maść Wilkinsona	6,000 "		
24. Maść rtęciowa szara w słoikach po 50,0	100 "		
25. Salol + Urotropin à 1,0 tabl.	2,000,000 szt.		
Salol + Urotropin à 0,5 tabl. (waga 1 tabl. ponad 1,0)	40 "		
26. Błękit metylowy w opakowaniu po 100,0	} 20 "		
Błękit metylowy w opakowaniu po 10,0			
Błękit metylowy w opakowaniu po 25,0			
Błękit metylowy w opakowaniu po 50,0			
Błękit metylowy w opakowaniu po 1000,0			
27. Zincum sulfuricum farmaceut.	10,000 kg		
Zincum sulfuricum crudum			
28. Ung. Hydrarg ppt. fl. 3 i 5% w tubach cynowych po 25,0	20 "		
29. Strzykawki uretralne Tarnowskiego	30,000 szt.		
30. Irygatory (naczynia emaliowane)	10,000 "		
31. Bandaże muślinowe 21/22 nit. w 1 cm ² dł. 5 m	} 10,000 "		
Bandaże muślinowe 21/22 nit. w 6 cm ² dł. 5 m			
Bandaże muślinowe 21/22 nit. w 8 cm ² dł. 5 m			
Bandaże muślinowe 21/22 nit. w 10 cm ² dł. 5 m			
Bandaże muślinowe 21/22 nit. w 12 cm ² dł. 5 m			
32. Gaza 17 — 18 nit. o szer. 80 cm w paczkach à 1/4 m	10,000 "		
33. Femaktin tabl. (przy odbiorze 1,000 szt.)	1,000,000 "		
34. Kwas borny kryst. w słoik. szkl. po 1 kg	3,000 "		

U w a g a:

Spis ten nie obejmuje neosalwarsanu i bismolipu, które będą rozsyłane nadal w sposób dotychczas stosowany.

178.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 maja 1937 r. Nr Zn. 3e/7-7

w sprawie cofnięcia zezwolenia na wyrób i obrót specyfiku farmaceutycznego firmy Zakłady Chemiczne „Laokoon“ Sp. Akc. p. n. „Ovaria sic. cum ferro in tabl.“.

Do

Urzędów wojewódzkich, komisariatu rządu na m. st. Warszawę i starostw.

Ministerstwo Opieki Społecznej zawiadamia, że decyzją z dnia 15 maja 1937 r. Nr Zf. 14/La-7 cofnęło zezwolenie na obrót specyfiku farmaceutycznego p. n. „Ovaria sic. cum ferro in tabl.“ Nr rej. 870, wyrabianego przez firmę Zakłady Chemiczne „Laokoon“ Sp. Akc. we Lwowie ul. Kąpielna Nr 6—8.

Ministerstwo prosi o powiadomienie o powyższym aptek i hurtowni aptekarskich i o wydanie potrzebnych zarządzeń.

Dyrektor Departamentu:

(—) Dr J. Adamski

VI. Sprawy ogólnoadministracyjne.

179.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 1 czerwca 1937 r. Nr Or. 9/1-7

w sprawie „Przepisów o noszeniu strojów i odznaczeń“.

Do

Panów: Głównego Inspektora Pracy, Dyrektorów departamentów i równorzędnych w Ministerstwie Opieki Społecznej, Dyrektorów i Kierowników urzędów i zakładów podległych, instytucyj ubezpieczeń społecznych oraz biur Funduszu Pracy.

Prezydium Rady Ministrów opracowało „Przepisy o noszeniu strojów i odznaczeń w święta 3 Maja i 11 Listopada oraz podczas przyjęć i wystąpień oficjalnych“.

Dotychczasowy brak odnośnych przepisów powodował niejednolitość w noszeniu strojów i odznaczeń przez osoby biorące udział w uroczystościach o charakterze oficjalnym.

Ze względu na powagę orderu jako też z uwagi na ceremoniał urzędowy, sprawa ta wymagała uporządkowania; zostało to dokonane przez wydanie powyższych przepisów, które obejmują krótki zbiór wskazówek, opartych na przyjętym powszechnie zwyczaju.

Urzędy i zakłady podległe Ministerstwu otrzymują po jednym egzemplarzu „Przepisów o noszeniu strojów i odznaczeń...“ — do użytku służbowego, instytucje zaś i osoby, pragnące nabyć je na własność, winny kierować zamówienia do Kasy Ministrów (cena 1 egz. 35 gr).

Dyrektor Biura Personalnego:

(—) *Stanisław Trella*

180.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 4 czerwca 1937 r. Nr Bpu. 68/33-7.

w sprawie zastępstwa w razie nieobecności komisarzy ubezpieczalni społecznych.

Do

Panów komisarzy i dyrektorów ubezpieczalni społecznych.

Charakter wykonywanych przez komisarza ubezpieczalni społecznej czynności, jego stosunek do Ministerstwa Opieki Społecznej, jako władzy państwowej, jak i stosunek do ubezpieczalni społecznej, określony został aktem no-

minacyjnym przez Ministra Opieki Społecznej na zasadzie art. 256 (1) pkt 7 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym w brzmieniu obowiązującym.

Przez ustanowienie jednostronnym aktem administracyjnym komisarza ubezpieczalni społecznej Minister Opieki Społecznej, jako zwierzchnia władza nadzorcza, poruczył komisarzowi pełnienie do odwołania funkcji z zakresu działania organów rady i komisji administracyjnej ubezpieczalni społecznej — zatem nie czynił go ani urzędnikiem państwowym, ani też nie zawiązał z nim stosunku pracy o charakterze prywatno-prawnym.

Za czas poświęcony przez komisarza sprawom ubezpieczalni społecznej ustalone zostało zryczałtowane odszkodowanie przewidziane w statucie dla przewodniczącego rady.

Powyższy stan prawny powoduje, iż komisarzowi ubezpieczalni społecznej nie przysługują uprawnienia, wynikające z prywatno-prawnego stosunku pracy. W szczególności komisarz ubezpieczalni społecznej:

1) nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego,

2) nie jest objęty ustawodawstwem ochrony pracy, a zatem między innymi nie ma on praw do płatnego urlopu wypoczynkowego.

W związku z treścią pktu 2) Ministerstwo Opieki Społecznej zarządza, co następuje:

Komisarz ubezpieczalni społecznej, chcący korzystać z urlopu wypoczynkowego, winien złożyć do Ministerstwa Opieki Społecznej oświadczenie, wskazujące okres trwania tego urlopu; Ministerstwo, przyjmując to do wiadomości, ustanawiać będzie na czas nieobecności komisarza — zastępcę komisarza.

W okresie niepełnienia przez komisarza obowiązków, zryczałtowane odszkodowanie, ani też ryczałt, przewidziany na pokrycie wydatków związanych z przejazdem do siedziby ubezpieczalni społecznej, względnie jej okręgu, nie przysługuje.

P. P. komisarze ubezpieczalni społecznych proszeni są o nadesłanie powyższych oświadczeń do Ministerstwa Opieki Społecznej (Biuro Personalne) w terminie do dnia 12 czerwca 1937 r. (sprawozdania negatywne obowiązują również).

Przy tej sposobności Ministerstwo Opieki Społecznej prosi P. P. komisarzy o powiadomienie o każdej przeszkodzie, uniemożliwiającej im pełnienie obowiązków (choroba, ćwiczenia wojskowe itp.), Ministerstwa, które wyznaczać będzie w tych przypadkach zastępców komisarzy.

Wydane na rok 1936 zarządzenie Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 24 lutego 1936 r. Nr Bpu. 68/6-6, o ile dotyczyły one komisarzy ubezpieczalni społecznych, utraciły swą ważność.

Z pol. Ministra
(—) *Stanisław Trella*
Dyrektor Biura Personalnego

181.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 29 maja 1937 r. Nr Or. 3/1-7

w sprawie Walnego Zjazdu członków Koła b. Żołnierzy VI Baonu 1 Brygady Leg. Pol.

Do

Panów: Głównego Inspektora Pracy, Dyrektorów departamentów i równorzędnych w Ministerstwie Opieki Społecznej, Dyrektorów i Kierowników urzędów i zakładów podległych, instytucji ubezpieczeń społecznych oraz biur Funduszu Pracy.

W dniu 27 i 28 czerwca b. r. odbędzie się w Warszawie Walny Zjazd członków Koła b. Żołnierzy VI Baonu 1 Brygady Leg. Pol., połączony z wyjazdem zbiorowym do Wilna.

W związku z powyższym, Ministerstwo Opieki Społecznej prosi Panów o udzielenie, w granicach możliwości służbowych, urlopów, na czas od 26 do 29 czerwca włącznie, tym pracownikom, którzy, jako członkowie powyższego Koła, pragną uczestniczyć w zjeździe.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) *Stanisław Trelła*

182.

PISMO OKÓLNE

MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 4 czerwca 1937 r. Nr Or. 3/1-7

w sprawie Zjazdu Delegatów Związku Sybiraków.

Do

Panów: Głównego Inspektora Pracy, Dyrektorów departamentów i równorzędnych w Ministerstwie Opieki Społecznej, Dyrektorów i Kierowników urzędów i zakładów podległych, instytucji ubezpieczeń społecznych oraz biur Funduszu Pracy.

Związek Sybiraków organizuje w dniach 29 i 30 czerwca br. Zjazd delegatów w Brześciu n. B., połączony z obchodem w dniu 1 lipca br. święta pułkowego 82 p. p. (dawnego 1 pułku strzelców 5 Dyw. Syb.).

Wobec powyższego, Ministerstwo Opieki Społecznej prosi Panów o udzielenie, w granicach możliwości służbowych, urlopów na czas od 29 czerwca do 1 lipca włącznie, tym pracownikom, którzy, jako Delegaci Związku Sybiraków, mają uczestniczyć w Zjeździe.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) *Stanisław Trelła*

KOMUNIKATY

183.

W sprawie ankiety o ruchu przeciwalkoholowym wśród lekarzy polskich.

We wrześniu 1937 r. odbędzie się w Warszawie XXI Międzynarodowy Kongres Przeciwalkoholowy. W związku z Kongresem Koło Lekarzy-abstynentów przy Polskim Towarzystwie walki z alkoholizmem „Trzeźwość” pragnie ustalić liczbę lekarzy w Polsce: 1) nie używających alkoholu, 2) szerzących ideę abstynencji w swej pracy zawodowej i społeczno - wychowawczej.

Uprasza się lekarzy-abstynentów o nadesłanie odpowiedzi na powyższe pytania, oraz podanie imienia, nazwiska, roku ukończenia studiów, specjalności, ewentualnie stanowiska służbowego.

Informacje te posłużą wyłącznie jako materiał statystyczny i nie obowiązują ani do przystąpienia do Koła Lekarzy-abstynentów, ani do wzięcia udziału w Kongresie.

Przystąpienie do Koła Lekarzy-abstynentów musi być dodatkowo zaznaczone w odpowiedzi.

Ze względu, że jaknajliczniejszy udział lekarzy polskich w wyżej wymienionym Kongresie byłby bardzo wskazany, koledzy lekarze-abstynenci są gorąco proszeni o wzięcie w nim udziału i o rychłe nadesłanie odpowiedzi na ankietę do Koła Lekarzy-abstynentów: Warszawa, ul. Oboźna 4 m. 28. Telef. 5-11-07.

184.

W sprawie „Polskiego Instytutu Współpracy z zagranicą”.

Polski Instytut Współpracy z zagranicą prowadzi dział informacji o międzynarodowych kongresach i zjazdach w Polsce i zagranicą. Instytut udziela pomocy przy tworzeniu polskich komitetów mających na celu organizowanie kongresów w Polsce lub przygotowanie udziału polskiego w zjazdach zagranicznych, zaopatruje przyjeżdżających do Polski i jadących za granicę delegatów w odpowiedni materiał informacyjny o Polsce, komunikuje Komitetom Organizacyjnym kongresów zagranicznych o zainteresowanych organizacjach w Polsce itp. Ponadto przyjeżdżającym do Polski cudzoziemcom Instytut ułatwia kontakt z życiem politycznym,

gospodarczym, kulturalnym, naukowym i społecznym Polski.

Siedziba Polskiego Instytutu Współpracy z zagranicą mieści się w Warszawie, ul. Marszałkowska Nr 153 m. 4 — tel. 6.07.05.

185.

ZMIANY PERSONALNE

w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Opieki Społecznej, w urzędach i zakładach podległych.

Przyjęci:

Maria Głazerowa — z dniem 1.V. 1937 r. w charakterze podreferendarza do wydziału opieki społecznej komisariatu rządu na m. st. Warszawę,

Mrg. Jan Hernik — z dniem 15.V. 1937 r. w charakterze kontr. referendarza do wydziału pracy i opieki łódzkiego urzędu wojewódzkiego,

Wawrzyniec Sobkowiak — w charakterze kontr. referendarza do 22 obwodu Inspekcji Pracy w Częstochowie,

Inż. Paweł Kalitowski — z dniem 1.VI. 1937 r. w charakterze kontr. referendarza do 25 obwodu Inspekcji Pracy w Sosnowcu,

Mgr. Zygmunt Szykuliński — z dniem 1.VI. 1937 r. w charakterze kontr. referendarza do 53 obwodu Inspekcji Pracy w Poznaniu.

Stanisław Sińczak — z dniem 1.VI. 1937 r. w charakterze kontr. podreferendarza do 48 obwodu Inspekcji Pracy w Katowicach,

Mgr. Józef Mijakowski — z dniem 10.V. 1937 r. w charakterze kontr. asystenta do Państwowego Zakładu Higieny,

Mgr. Krystyna Dobrzyńska — z dniem 1.V. 1937 r. w charakterze kontr. asystenta do filii Państwowego Zakładu Higieny w Poznaniu,

Inż. Władysław Cichowski — z dniem 15.V. 1937 r. w charakterze kontr. asystenta do Państwowego Zakładu Higieny,

Józefa Romańczukówna — z dniem 1.VI. 1937 r. w charakterze kontr. prac. kanc. do filii Państwowego Zakładu Higieny w Gdyni,

Zdzisław Trojanowicz — z dniem 1.V. 1937 r. w charakterze kontr. prac. kanc. do Państwowego Zakładu Higieny,

Dr Stanisław Husar — z dniem 1.V. 1937 r. w charakterze kontr. lekarza powiatowego starostwa powiatowego w Tucholi,

lek. Leopold Rehan — z dniem 22.IV. 1937 r. w charakterze kontr. lekarza powiatowego starostwa powiatowego w Brasławiu,

lek. Aleksander Rolecki — z dniem 21.IV. 1937 r. w charakterze kontr. le-

karza powiatowego starostwa powiatowego w Białymstoku.

Zmiany:

(przeniesienia na inne miejsce służbowe, zmiana charakteru stosunku służbowego).

Mgr. Leon Koplewski, radca Zarządu Centralnego Ministerstwa — z dniem 31.V. 1937 r. przeniesiony do komisariatu rządu na m. st. Warszawę na stanowisko naczelnika wydziału opieki społecznej,

Dr Hugo Bartonec, obwodowy inspektor pracy p. o. okręgowego inspektora pracy VII okręgu w Krakowie — z dniem 18.V. 1937 r. przeniesiony do XI okręgu Inspekcji Pracy w Toruniu na stanowisko p. o. okręgowego inspektora pracy,

Władysław Dubowik, obwodowy inspektor pracy 7 obwodu w Warszawie — z dniem 18.V. 1937 r. przeniesiony do VII okręgu Inspekcji Pracy w Krakowie na stanowisko p. o. okręgowego inspektora pracy,

Adam Repetowski, prow. obwodowy inspektor pracy 55 obwodu w Inowrocławiu, — z dniem 24.V. 1937 r. przeniesiony do 31 obwodu Inspekcji Pracy w Łucku w charakterze prow. obwodowego inspektora pracy.

Tadeusz Karwowski, prac. kontr. p. o. podinspektora pracy 26 obwodu w Lublinie — z dniem 24.V. 1937 r. przeniesiony do 55 obwodu Inspekcji Pracy w Inowrocławiu na stanowisko p. o. obwodowego inspektora pracy,

Maria Szadkowska, podreferendarz Zarządu Centralnego — z dniem 20.V. 1937 r. przeniesiona do wydziału opieki społecznej komisariatu rządu na m. st. Warszawę,

Dr Tadeusz Garbień, prow. lek. pow. starostwa powiatowego w Gródku Jagiellońskim, przeniesiony do starostwa powiatowego w Rzeszowie w charakterze prow. lek. powiatowego,

Mgr. Bolesław Krogulski, radca Zarządu Centralnego p. o. naczelnika wydziału — z dniem 31.V. 1937 r. mianowany naczelnikiem wydziału Zarządu Centralnego,

Mgr. Janusz Dąbrowski, prow. referendarz Zarządu Centralnego, p. o. kierownika referatu — z dniem 31.V. 1937 r. mianowany prow. kierownikiem referatu Zarządu Centralnego,

Artur Werner, kierownik rachuby w Zarządzie Centralnym, p. o. inspektora — z dniem 31.V. 1937 r. mianowany inspektorem Zarządu Centralnego,

Jan Wieluński, podreferendarz Zarządu Centralnego — z dniem 31.V. 1937 r. mianowany radcą Zarządu Centralnego,

Mgr. Stanisław Mickiewicz, prac. kontr. — z dniem 1.VI. 1937 r. mianowany prow. referendarzem Zarządu Centralnego,

Zwolnieni,
przeniesieni w stan spoczynku

Dr Ludwik Błahuszczyński, naczelnik wydziału pracy, opieki i zdrowia nowogródzkiego urzędu wojewódzkiego, przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31.V. 1937 r.

Jadwiga Różycka, prow. pom. rach. Państwowego Zakładu Higieny, przeniesiona w stan spoczynku z dniem 31.V. 1937 r.,

Dr Julian Bystrzanowski, prow. lek. pow. starostwa powiatowego w Opatowie, z dniem 31.V. 1937 r. zwolniony na własną prośbę,

Dr Edward Bielski, lek. pow. starostwa grodzkiego w Wilnie, przeniesiony w stan spoczynku z dniem 31.V. 1937 r.,

Władysław Frycz, prac. kontr. p. o. obwodowego inspektora pracy 32/34 obwodu w Białymstoku, zwolniony z dniem 4.V. 1937 r. na własną prośbę,

Dr Jakub Dambrot, prow. lek. powiatowy w Kozienicach 18.V. 1937 r. wydalony ze służby.

Zmiany

na stanowiskach delegatów Ministra Opieki Społecznej do instytucji ubezpieczeń społecznych.

Władysław Frycz — odwołany z dniem 31 maja 1937 r. ze stanowiska delegata Ministra Opieki Społecznej do Ubezpieczalni Społecznej w Łomży.

ZAMÓWIENIA I WPLATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA, UL. DŁUGA 38/40.

NAKŁADEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

TŁOCZONO CZCIONKAMI DRUKARNI PAŃSTWOWEJ, MIODOWA 22, Nr 91392.

PRENUMERATA ROCZNA 12 ZŁ.

CENA ODDZIELNEGO NUMERU 1 ZŁ